

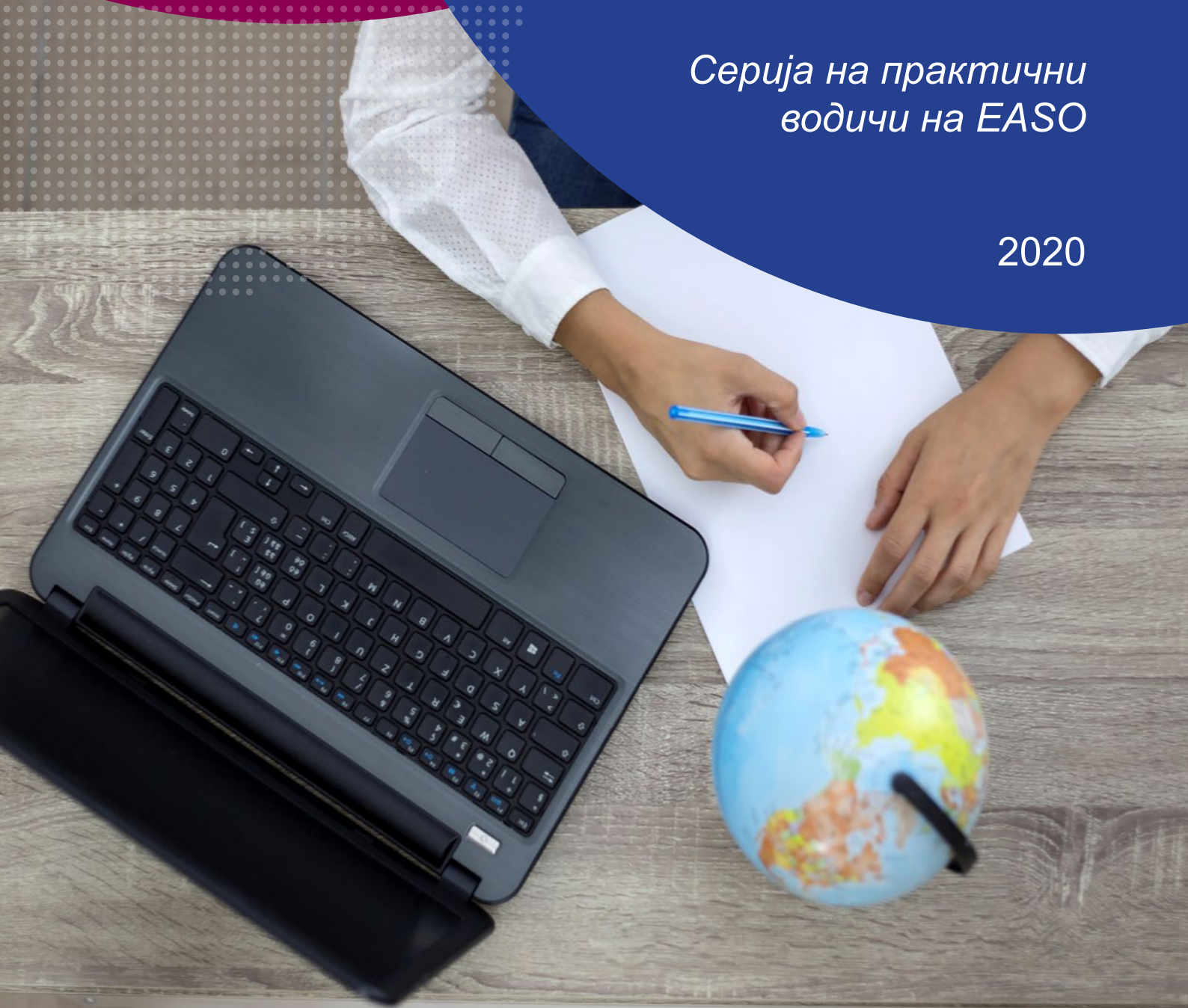

EASO

Практичен водич за употреба
на информации за земјата
на потекло од страна на
надлежните службеници
за разгледување барања за азил

*Серија на практични
водичи на EASO*

2020

EASO

**Практичен водич за
употреба на информации
за земјата на потекло од
страна на надлежните
службеници
за разгледување барања за азил**

Серија на практични водичи на EASO

2020

Ракописот е завршен во ноември 2020 година

Ниту Европската канцеларија за поддршка на азил (EASO) ниту кое било лице кое дејствува во име на EASO не сноси одговорност за евентуалното користење на следниве информации.

Луксембург: Канцеларија за публикации на Европската Унија, 2020 година

© European Asylum Support Office, 2020

Print ISBN 978-92-9465-197-6 doi:10.2847/159419 BZ-04-19-324-MK-C

PDF ISBN 978-92-9465-200-3 doi:10.2847/676538 BZ-04-19-324-MK-N

Слика на насловна страница, mmpile © iStock, 2019

Слика на знаме на Ирак стр. 20, Pomogayev © iStock, 2018

Слика на знаме на Сирија стр. 20, -ELIKA- © iStock, 2017

Слика на знаме на Камерун стр. 21, Fredex8© iStock, 2017

Слика на знаме на Колумбија стр. 21, Poligrafistka © iStock, 2015

Слика на сложувалка стр. 14 адаптирано од, Quarta_ © iStock, 2017

Репродукција е дозволена доколку се наведе изворот. За каква било употреба или репродукција на фотографии или друг материјал што не спаѓаат под авторското право на EASO, мора да се бара дозвола директно од носителите на авторското право.

За практичниот водич

Зошто беше изработен овој практичен водич? Мисијата на Европската канцеларија за поддршка на азил (EASO), меѓу другите активности, е да ги поддржи земјите членки на Европската Унија (земји членки) преку заедничка обука, заеднички стандарди за квалитет и заеднички информации за земјата на потекло (ИЗП). EASO исто така обезбедува поддршка за придружните земји на Европската Унија (кои заедно со земјите членки се нарекуваат ЕУ+ земји). Согласно со нејзината севкупна цел за поддршка на земјите членки при постигнување заеднички стандарди и висококвалитетни процеси во рамките на Заедничкиот европски систем за азил (ЦЕАС), EASO развива заеднички практични алатки и упатства.

Практичниот водич на EASO за употреба на информации за земјата на потекло од страна на надлежните службеници е наменет да им послужи како практична алатка на надлежните службеници низ целата Европска Унија и пошироко во нивната секојдневна работа.

Целта на практичниот водич е да им помогне на надлежните службеници при користењето на ИЗП во различните фази од постапката - при подготвување и спроведување на личното сослушување и при оценување на барањето за меѓународна заштита.

Како беше изработен овој практичен водич? Водичот го изработија експерти од ЕУ+ земјите, со драгоцен придонес од Австрискиот центар за истражување и документација за земја на потекло и азил (АККОРД) и Фондацијата АРЦ. Драгоцен придонес исто така даде и Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации (УНХЦР) во претходните верзии на водичот; конечната верзија на водичот не го отсликува ставот на УНХЦР. Процесот го олесни и координираше EASO. Пред завршувањето на водичот беше извршена консултација со сите ЕУ+ земји.

Кој би требало да го користи овој практичен водич? Овој водич првенствено им е наменет на надлежните службеници, лицата што водат сослушувања и на носителите на одлуки во националните органи задолжени за одлучување. Покрај тоа, оваа алатка ќе им биде од корист и на службениците за квалитет и правните советници, како и на сите други лица коишто работат или се инволвирани во полето на меѓународната заштита во контекст на ЕУ. Целта на овој практичен водич е да се задоволат потребите на надлежните службеници со различен степен на искуство: од нови надлежни службеници до оние со долгогодишно искуство, како алатка за освежување на знаењето и како потсетник.

Кое е полето на примена на овој практичен водич? Фокусот на овој водич е ставен на употребата на ИЗП од страна на надлежните службеници во нивната секојдневна работа на постапки за меѓународна заштита. Тој не треба да служи како упатство за истражувачите на ИЗП. За специјализирани насоки за истражување на ИЗП, консултирајте ги [Методологијата за изготвување извештаи за информации за земја на потекло \(ИЗП\) на EASO](#); и [Водичот за пишување и референци за извештаи за информации за земја на потекло \(ИЗП\) на EASO](#). Овој водич не содржи специјализирани информации за медицински ИЗП. За медицински ИЗП, EASO го изготви модулот за наставна програма за обука на EASO за медицински информации за земја на потекло (MedCOI) .

Како треба да се користи овој практичен водич? Практичниот водич содржи (1) насоки во различните делови од постапката за разгледување на барањето за меѓународна заштита, во кои е нагласена улогата на ИЗП и соодветните стандарди; и (2) контролен список (список за проверка), како практичен потсетник за препорачаните чекори во различните фази на постапката за разгледување на барањето за меѓународна заштита во врска со употребата на ИЗП.

На кој начин овој практичен водич се поврзува со националното законодавство и практика? Ова е „мека“ конвергентна алатка, чија цел е да поттикне хармонизација на практиките. Оваа алатката не претставува законска обврска. Таа ги одразува заеднички договорените стандарди и остава простор за национални варијации во законодавството, насоките и праксата.

На кој начин овој практичен водич се поврзува со другите алатки на EASO кои обезбедуваат поддршка? Како и сите други алатки на EASO кои обезбедуваат поддршка, *Практичниот водич на EASO за употреба на информации за земјата на потекло од страна на надлежните службеници* се темели на стандардите на ЦЕАС. Изграден е во истата рамка и треба да се смета за дополнување на другите достапни алатки на EASO. Неговата усогласеност со тие алатки е од примарна важност, особено во врска со тесно поврзаниот модул за наставна програма за обука на EASO за ИЗП и *Методологијата за истражување ИЗП на EASO*. Практичните водичи на EASO за **проценка на докази, лично сослушување, квалификација за меѓународна заштита и исклучување** исто така претставуваат важни извори на информации за развојот на оваа алатка, како и **правосудниот практичен водич за информации за земјата на потекло**.

Сите практични водичи и алатки на EASO се достапни на: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>.

Содржина

За практичниот водич	3
Список на кратенки.....	6
Вовед	7
1. Основни карактеристики на ИЗП	9
1.1. Што се ИЗП?	9
1.2. Зошто е задолжителна употребата на ИЗП?	11
1.3. Важни процедурални концепти кога се користат ИЗП	13
1.4. Стандарди за квалитет на ИЗП	13
1.5. Важноста на проценката на изворот	16
1.6. ИЗП и насоки кои се специфични за земјата.....	17
2. ИЗП и разгледување барање за меѓународна заштита	19
2.1. Различните улоги на ИЗП во процесот на разгледување	19
2.2. Формулирање прашања за истражување.....	21
3. Употреба на ИЗП во различните фази на разгледување барање за меѓународна заштита	25
3.1. Подготовка за лично сослушување	26
3.2. Спроведување на личното сослушување	29
3.3. Проценување на барањето за меѓународна заштита	33
3.4. Референци во одлуката.....	44
4. Исклучување	45
4.1. Утврдување елементи кои иницираат потреба од разгледување на исклучување.....	46
4.2. Дополнително истражување на идентификувани индикатори за исклучување	48
5. Истражување ИЗП и извори на ИЗП	50
5.1. Различни видови извори на ИЗП.....	50
5.2. Практични совети за основно истражување на ИЗП од надлежни службеници.....	57
Анекс 1: Контролен список.....	60

Список на кратенки

АККОРД (ACCORD)	Австриски центар за истражување и документација за земја на потекло и азил
АПД (APD), пречистен текст	Директива 2013/32/EУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 година за општи постапки за доделување и повлекување на меѓународна заштита (пречистен текст)
ЦЕАС (CEAS)	Заеднички европски систем за азил
ИЗП (COI)	информации за земјата на потекло
EASO	Европска канцеларија за поддршка на азил
ЕСЧП (ECtHR)	Европски суд за човекови права
ЕУ+ земји	Земји членки на Европската Унија и придружни држави
МВО (IGO)	меѓувладина организација
АВЗ (IPA)	алтернатива за внатрешна заштита
ИСИС (ISIS)	Исламска Држава на Ирак и Сирија
Земји членки	Земји членки на Европската Унија
НВО (NGO)	невладина организација
ПРАДО (PRADO)	Јавен регистар за автентични онлајн патни документи и документи за идентитет
Конвенција за бегалци	Конвенција за статусот на бегалците (1951), како што е изменета со нејзиниот Протокол (1967), исто така позната како Женевска конвенција во законодавството во областа на азил на Европската Унија
ДК (QD) (пречистен текст)	Директива 2011/95/EУ на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 година за стандардите за квалификација на државјани на трети земји или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за унифициран статус за бегалци или за лица кои имаат право на супсидијарна заштита и за содржината на доделената заштита (пречистен текст)
УНХЦР (UNHCR)	Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации

Вовед

Информациите за земјата на потекло (ИЗП) се многу важни при разгледување барање за меѓународна заштита. Тие им овозможуваат на надлежните службеници да ги проценат исказите на барателите и другата евиденција во врска со нивната потреба од заштита и да утврдат дали барателот се квалификува за меѓународна заштита.

Практичниот водич на за употреба на информации за земјата на потекло од страна на надлежните службеници за разгледување барања за азил на EASO се темели на законските одредби на Директивата за квалификации (пречистен текст) (во понатамошниот текст ДК пречистен текст) ⁽¹⁾ и Директивата за постапки за азил (пречистен текст) (во понатамошниот текст АПД (пречистен текст) ⁽²⁾). Водичот обезбедува правилна примена на законските одредби преку претставување на стандардите за ИЗП и преку нагласување на улогата на ИЗП во различните фази на постапките за меѓународна заштита.

Главен фокус на практичниот водич е ставен на употребата на ИЗП од страна на надлежните службеници при разгледување барања за меѓународна заштита. Поради сложеноста на постапката на разгледување, водичот исто така нуди корисни совети и упатства од поопшта природа за употребата на ИЗП во процесот на разгледување. Тој исто така содржи информации за спроведување истражување за ИЗП, како и методологија со цел да им обезбеди поддршка на надлежните службеници кои истражуваат ИЗП. Ова е особено важно во случаи кога нема на располагање експерти за ИЗП или надлежно одделение за ИЗП. И покрај тоа што овој водич обезбедува насоки за истражување, употреба и методологија за ИЗП, сепак тој не може да ја замени стручноста на експертите за ИЗП или надлежното одделение за ИЗП. Во случаи кога нема на располагање експерти за ИЗП или надлежно одделение за ИЗП, се препорачува надлежниот службеник да го надградува своето знаење, на пример, со читање на [Методологијата за истражување на ИЗП на EASO](#) и друга документација објавена од секторот за ИЗП на EASO. Исто така се препорачува да го следи модулот за наставна програма за обука на EASO на тема информации за земја на потекло. Ако има на располагање експерти за ИЗП, се претпочита тие редовно да се консултираат.

Практичниот водич е поделен на пет поглавја. Во воведното поглавје е дадено објаснување што претставуваат ИЗП и зошто е неопходно да се користат ИЗП. Во него се наведени стандардите за квалитет и процедуралните концепти што се применуваат при употреба на ИЗП и е опишано како да се обезбеди примена на висококвалитетни ИЗП. Во следните поглавја на водичот е претставена употребата на ИЗП во различните фази од постапката за азил - при подготовка и спроведување лично сослушување и при вршење проценка на кредибилитет и проценка на ризик на барањето за меѓународна заштита. Во овој дел се дадени насоки за употребата на ИЗП (а) за истражување на идентитетот на барателот и земјата на потекло; (б) за да може да се процени кредибилитетот на тврдењето; и (в) за да може да процени стравот по враќањето. Во сите поглавја на водичот се опфатени практични информации за разгледување на барање и методологија за ИЗП. Завршните делови содржат информации за извори за ИЗП и совети за истражување на ИЗП.

⁽¹⁾ [Директива 2011/95/ЕУ](#) на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 година за стандарди за квалификација на државјани на трети земји или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за унифициран статус за бегалци или за лица кои имаат право на супсидијарна заштита и за содржината на доделената заштита (пречистен текст).

⁽²⁾ [Директива 2013/32/ЕУ](#) на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 година за општи постапки за доделување и повлекување на меѓународна заштита (пречистен текст).

За подобро да се илустрира употребата на ИЗП во процесот на разгледување барање за меѓународна заштита, низ целиот практичен водич се користат различни примери засновани на четири конкретни случаи за азил. Тие вклучуваат баратели на азил од Камерун, Колумбија, Ирак и Сирија. Треба да се напомене дека од овие примери не треба да се извлекуваат општи заклучоци, бидејќи тие се дадени само за едукативни цели. Воедно треба да се земе предвид и актуелноста на ИЗП кои се наведени во водичот, коишто може да застарат.

1. Основни карактеристики на ИЗП

1.1. Што се ИЗП?

ИЗП се однесуваат на информации за земјите на потекло, вообичаеното место на живеење и земјите на транзит или враќање, што се применуваат во постапки за индивидуална проценка на барања за меѓународна заштита. ИЗП исто така може да се користат во контекст кој не е поврзан со азил, односно во случаи на миграција, на пример, при проценување на барања во врска со здравјето (видете подолу). Намената на ИЗП е да се добие одговор на прашања за земјите на потекло во врска со, на пример, социоекономски, законски, политички, човекови права, безбедносна и хуманитарна состојба или конфликт во даден период ⁽³⁾.

Медицински информации за земја на потекло (медицински ИЗП) се однесуваат на конкретни медицински и здравствени информации во земјите на потекло на државјани на трети земји, коишто се релевантни при проценување здравствени барања.

Квалитетот на ИЗП зависи од изворите на информациите. Секогаш кога е можно, ИЗП треба да произлегуваат од различни јавно достапни извори. Понекогаш, информациите може да се сметаат за доверливи/ограничени или пак изворот може да биде доверлив/анонимен поради безбедносни и други причини. Во такви случаи, потребно е да се потврди квалитетот и веродостојноста на изворот.

За да се квалификуваат како ИЗП, од суштинско значење е изворот на информации **да нема личен интерес** за резултатот од индивидуално барање за меѓународна заштита.

Исто така е важно да се нагласи дека личните документи кои се поднесени од барателот не се сметаат за ИЗП.

ИЗП може да се користат во различни фази од постапката: за време на подготовка на сослушувањето, при спроведување на сослушувањето и при проценка на барањето за меѓународна заштита. ИЗП Ви помагаат да се запознаете со општата политичка, безбедносна и/или социоекономска состојба во земјата на потекло и Ви обезбедуваат поддршка при разгледувањето на суштината на барањето за меѓународна заштита.

ИЗП не ги диктираат одлуките, туку ја поддржуваат проценката на докази. Тие обезбедуваат насоки за земјата и правни проценки, но сепак се разликуваат.

И покрај тоа што ИЗП се важни при проценката на барање за меѓународна заштита, **ИЗП имаат и свои ограничувања.** ИПЗП во ретки случаи се одлучувачки кога станува збор за основаноста на едно барање и не можат да се користат за да дадат одговори на сите прашања кои се однесуваат на одреден случај. Степенот до којшто можат да ја поддржат проценката на поединечен случај зависи од низа фактори, вклучително и од степенот до којшто барањето се заснова на лични околности или од тоа колку добро се документирани информациите за одредена тема во конкретна земја на потекло. Ограничувањата или потешкотиите за пријавување во земјата на потекло може да ја ограничат достапноста на информациите за конкретен субјект и тоа секогаш треба да се има предвид.

⁽³⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло на EASO*, јуни 2019 г., стр. 5.

ИЗП го обезбедуваат контекстот или релевантната позадина на настани поврзани со барателот и нудат референтна рамка која помага да се разберат и проценат можните идни ризици. При оценување на исказите и доставените докази, треба да се земат предвид и случаи кога биле најдени малку информации или случаи кога информациите не можат да се потврдат. Меѓутоа, непостоењето на ИЗП не значи дека одреден настан не се случил, дека одредена ситуација не настанала или дека одредено лице или организација не постои.

1.2. Зошто е задолжителна употребата на ИЗП?

Обврската за употреба на ИЗП при проценка на барања за меѓународна заштита произлегува од законодавството на ЕУ, поточно од две суштински директиви кои се релевантни за разгледувањето барања за меѓународна заштита, ДК (пречистен текст) и АПД (пречистен текст), но исто така и од Европската судска пракса (правна теорија), а особено од судската пракса на Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП) ⁽⁴⁾.

Член 4 (3)(а) од ДК (пречистен текст)

Оценувањето на барањето за меѓународна заштита треба да се изврши врз индивидуална основа и вклучува земање предвид на:

(а) сите релевантни факти што се однесуваат на земјата на потекло во моментот на донесување одлука за барањето, вклучително и законите и прописите на земјата на потекло и начинот на кој тие се применуваат.

Член 10(3)(б) од АПД (пречистен текст)

Земјите членки гарантираат дека одлуките од надлежните органи за барањата за меѓународна заштита се донесуваат по соодветно разгледување. За таа цел земјите членки гарантираат дека:

[...]

(б) се добиени прецизни и ажурирани информации од различни извори, како што се EASO и УНХЦР и релевантни меѓународни организации за човекови права, за општата состојба што преовладува во земјите на потекло на барателите и, кога е потребно, во земјите низ кои тие поминале, и дека таквите информации се ставени на располагање на персоналот кој е одговорен за разгледување на барањата и одлучување;

⁽⁴⁾ Повеќе примери на пресуди на ЕСЧП може да се најдат во EASO, *Судски практичен водич за информации за земја на потекло - Компилација на судска пракса*, 2018.

Судска пракса на ЕСЧП	
Име на случај	Клучни зборови / релевантност / главни факти
<i>Суфи и Елми против Обединетото Кралство</i>	При проценување на тежината што треба да му се припише на материјалот за земјата, треба да се земе предвид изворот, особено неговата независност, веродостојност и објективност. Во поглед на извештаите, авторитетот и угледот на авторот, сериозноста на истрагите со помош на кои тие биле составени, конзистентноста на нивните заклучоци и дали се потврдени од други извори, сите овие се релевантни елементи. Мора да се земе предвид присуството и капацитетите за пријавување на авторот на материјалот во земјата за којашто станува збор ⁽⁵⁾ .
<i>Саади против Италија</i>	Во однос на веродостојноста на изворот, судот ги нагласува авторитетот и угледот на авторите на извештаите, сериозноста на истрагите со помош на кои тие се составени, фактот дека за предметните точки нивните заклучоци се меѓусебно конзистентни и дека суштината на тие заклучоци е потврдена од голем број други извори. Судот честопати ја додава важноста на информациите содржани во неодамнешни извештаи од независни меѓународни здруженија за заштита на човековите права, како што се Амнести Интернешнал или владини извори, вклучително и Стејт депарментот (Министерството за надворешни работи) на Соединетите Американски Држави ⁽⁶⁾ .
<i>Салах Шиик против Холандија</i>	Судот мора да биде задоволен дека проценката која ја направиле властите во договорната држава е соодветна и доволно поткрепена со домашни материјали, како и со материјали коишто потекнуваат од други, веродостојни и објективни извори, како на пример, други договорни или не-договорни држави, агенции на Обединетите нации и реномирани невладини организации (НВО) ⁽⁷⁾ .
За повеќе примери, погледнете го Судскиот практичен водич за информации за земја на потекло - Компилација на судска пракса на EASO, 2018.	

Земјите членки имаат обврска да ги истражат елементите кои се наведени во член 4 од ДК (пречистен текст), што претставува посебна обврска од онаа на барателот за поткрепување на барањето. Оваа обврска, меѓу другото, се однесува на добивање информации за земјата на потекло. Ова е особено важно во ситуации во коишто товарот на докажување се префрла на органот кој го врши утврдувањето, на пр. кога се применува алтернатива на внатрешна заштита (АВЗ) или кога се размислува за исклучување (видете [Дел 3.3.3. Внатрешна заштита](#) и [Поглавје 4. Исклучување](#)).

⁽⁵⁾ ЕСЧП, пресуда од 28 јуни 2011 г., *Суфи и Елми против Обединетото Кралство*, бр. 8319/07 и 11449/07, ECLI:CE:ECHR:2011:0628JUD000831907.

⁽⁶⁾ ЕСЧП, пресуда од 28 февруари 2008 г., *Саади против Италија*, бр. 37201/06, ECLI:CE:ECHR:2008:0228JUD003720106.

⁽⁷⁾ Пресуда на ЕСЧП од 11 јануари 2007 г., *Салах Шиик против Холандија*, бр. 1948/04, ECLI:CE:ECHR:2007:0111JUD000194804.

1.3. Важни процедурални концепти кога се користат ИЗП

Процедуралните концепти се важни кога се спроведува истражување на ИЗП, но уште поважни се кога ИЗП се применуваат и се користат за проценување барања за меѓународна заштита.

Суштинските **процедуралните концепти** за истражување и користење ИЗП ⁽⁸⁾ се:

- **Еднаквост** на засегнатите страни во постапки за азил во врска со пристап до информации во жалбени постапки. Ова начело има за цел да обезбеди праведност на постапката. За да се овозможи ефективен правен лек, сите страни треба да имаат пристап до информации врз коишто ќе се темели одлуката, освен кога информациите се строго доверливи. Во врска со објавувањето строго доверливи информации како „ограничени“, Ве молиме разгледајте ја Вашата национална практика.
- **Употреба на јавни информации колку што е можно повеќе**, бидејќи јавно достапните информации се отворени за преглед и испитување од страна на барателот, органите што носат одлуки и судските органи. Меѓутоа, може да постојат ситуации во коишто изворот е доверливи/анонимен, на пример поради безбедносни причини и заштита на изворот. Во други ситуации, информациите може да бидат класифицирани како доверливи/ограничени и да не се наменети за ширење надвор од самата постапка. Во такви случаи, информациите треба правилно да се проценат, да се споредат и да се искористат во однос на другите докази. Исто така, во случај на жалба, на судот треба да му се овозможи да го почитува начелото на еднаквост, земајќи ги предвид неопходните заштитни мерки за почитување на доверливоста на информациите.
- **Заштита на податоци**. Личните податоци на барателот и информациите што потенцијално може да овозможат идентификување на барателот мора да бидат заштитени и никогаш - директно или индиректно - да не се споделуваат со наводниот прогонител.

1.4. Стандарди за квалитет на ИЗП

ДК (пречистен текст) и АПД (пречистен текст) не само што Ве обврзуваат да ги земате предвид ИЗП, туку исто така упатуваат на признаени стандарди за квалитет на ИЗП ⁽⁹⁾.

Стандардите за квалитет на ИЗП за проценување на изворите и потврдување на информациите ги имаат развиено различни чинители на меѓународно ⁽¹⁰⁾ ниво и на ниво на ЕУ. Заедничките насоки на ЕУ за обработка на ИЗП од 2008 година ⁽¹¹⁾, Прирачникот за обука на АККОРД од 2013 година ⁽¹²⁾, Методологијата за изготвување извештаи за ИЗП на EASO од 2019 година ⁽¹³⁾ и судската пракса на ЕСЧП, меѓу другите, имаат голем број заеднички стандарди, особено оние кои се прикажани подолу.

⁽⁸⁾ АККОРД, *Прирачник за обука за истражување на информации за земја на потекло*, издание 2013 г., стр. 36-38.

⁽⁹⁾ Образложение 39 од АПД (пречистен текст) и член 8(2) од ДК (Пречистен текст).

⁽¹⁰⁾ Претходните стандарди беа развиени од страна на УНХЦР, *Информации за земја на потекло: Кон унапредена меѓународна соработка*, февруари 2004.; Меѓународно здружение на судии по бегалско право, *Судски критериуми за проценување информации за земјата на потекло (ИЗП): Список за проверка*, ноември 2006 г.

⁽¹¹⁾ ЕЦОИ, *Заеднички насоки на ЕУ за обработка на информации за земјата на потекло (ИЗП)*, април 2008 г.

⁽¹²⁾ АККОРД, *Прирачник за обука за истражување на информации за земја на потекло*, издание 2013 година.

⁽¹³⁾ EASO *Методологија за изготвување извештаи за информации за земја на потекло (ИЗП)*, јуни 2019 г.

Слика 1. Стандарди за квалитет на ИЗП

Неутралност	Истражувањето на ИЗП треба да се спроведува на неутрален начин, без да се фаворизира одреден исход или заклучок.
Веродостојност	Одлуките за потребите од меѓународна заштита треба да се засноваат на ИЗП од веродостојни извори, земајќи ги предвид кредибилитетот на изворот, политичкиот и идеолошкиот контекст како и неговиот мандат, методологијата на пријавување, неговото финансирање, позадина и мотивација.
Урамнотеженост	Со оглед на тоа што секој извор има своја сопствена перспектива и фокус, потребно е да се консултираат различни извори и различни типови на извори за да се постигне колку што е можно посеопфатна и избалансирана слика.
Актуелност	Треба да се користат ажурирани или најнови и временски релевантни ИЗП. Понекогаш, кога е релевантно, може да се користат ИЗП кои не се најнови (референца за минати настани коишто треба да се проверат или да се даде историска концептуална позадина за субјектот).
Објективност	ИЗП треба да се засноваат на факти, а не да бидат под влијание на емоции, спекулации, лични или групни предрасуди, интереси или пристрасност.

Точност	Исказот или мислењето или информациите треба да бидат усогласени со фактичката реалност или вистина. Точност може да се постигне со вкрстена проверка и потврдување на информациите.
Транспарентност	ИЗП треба да бидат јасно претставени и нивното значење не смее да биде изменето. Треба да бидат јасни, разбирливи и недвосмислени во однос на методите за тоа како биле донесени одлуките при истражувањето и како биле добиени, проценети и претставени информациите.
Следливост	Степенот до кој може да се идентификува примарниот и/или оригиналниот извор на одредена информација. ИЗП треба да бидат целосно означени со референци и јасно цитирани за да им овозможат на читателите независно да ги проверат и проценат информациите. Секоја информација треба да може да се следи до нејзиниот извор, по можност оригиналниот извор.
Релевантност	ИЗП се релевантни кога се засновани на прашања кои се втемелени во правни концепти на бегалското правото и правото за човекови права или на прашања што произлегуваат од искази на барател и се тесно поврзани со фактот, настанот или работата за која станува збор.

Овие стандарди обезбедуваат ИЗП да ги исполнуваат сите неопходни процедурални барања и барања за квалитет со цел да се користат во постапки за меѓународна заштита. Тие имаат своја улога во различните фази на целокупната постапка за меѓународна заштита, а особено:

- **кога се формулираат прашања за истражување засновани на конкретниот случај:** за да се обезбеди релевантност на темите за истражување на ИЗП во однос на суштинските елементи од исказите на барателот и клучните законски прашања што треба да се одговорат при разгледување на барањето за меѓународна заштита;
- **при спроведување истражување на ИЗП:** за да се осигура дека истражувањето се врши на неутрален начин, без да се фаворизира определен исход или заклучок, со цел да се постигне максимален можен квалитет и валидност;
- **при селектирање, проценување и потврдување на различни извори на информации:** за да се гарантира дека ИЗП произлегуваат од веродостојни извори и дека биле користени различни и балансирани комбинации на извори;
- **при евалуација на ИЗП:** за да се обезбеди релевантност на изворите и информациите во однос на случајот, веродостојност, точност и актуелност (или временска релевантност) во согласност со стандардите за квалитет на ИЗП;
- **при наведување референци за ИЗП во одлуки:** за да се обезбеди неутрално презентирање на информациите и следливост и транспарентност на референците за ИЗП.

Кога се селектираат ИЗП од различни извори, изворите и информациите треба да се проценат врз основа на критериумите за квалитет. Треба да се има предвид дека постои разлика меѓу

„информации“ и „извор“. Во овој практичен водич, ги користиме следните дефиниции што се користат во Методологијата за изготвување извештаи за ИЗП на EASO ⁽¹⁴⁾.

- **Информации** се содржината или податоците обезбедени од одреден извор.
- **Извор** е медиум, лице или институција што дава информации:
  - Примарен извор е тесно или директно поврзан со (т.е. има информации од прва рака за) настан, факт или работа.
  - Оригинален извор документира настан, факт или работа директно од изворот за првпат. Оригиналниот извор може да биде и примарен извор.
  - Секундарен извор репродуцира или упатува на информации од оригиналниот извор (или други секундарни извори).

Друга важна карактеристика е тоа што треба да се прави разлика меѓу извори и бази на податоци/портали. База на податоци/портал обично е платформа којашто содржи информации од голем број различни видови извори. База на податоци/портал е давател на информации, но вообичаено самата/самиот не е извор. Детални информации за портали за ИЗП и бази на податоци може да се најдат во [Поглавје 5. Истражување ИЗП и извори на ИЗП](#).

1.5. Важноста на проценката на изворот

За да процени дали изворот е веродостоен и обезбедува точни и релевантни информации за случајот, неопходно е изворите секогаш да се проценуваат поединечно според нивните сопствени вредности и придонес во однос на стандардите на квалитет. Тоа ќе помогне да се постигне максимална сигурност во квалитетот на ИЗП во согласност со заедничките стандарди. Затоа, од суштинско значење е да бидете свесни за критериумите за проценување на изворите и потврдување на информациите.

Иако во пракса проценувањето на изворот и потврдувањето на информациите ⁽¹⁵⁾ честопати се спроведуваат заедно, сепак станува збор за два различни концепта. Проценувањето на изворот се однесува на квалитетот на изворот. На пример, висококвалитетен извештај од веродостоен извор може да содржи застарени информации само затоа што е поминато време и во меѓувреме се случиле други работи. Тоа нема да доведе до заклучок дека изворот како таков не е веродостоен. Тоа само значи дека треба да се најдат поактуелни информации за да се провери и потврди информацијата. Проценувањето на изворот може исто така да доведе до заклучок дека конкретен извор не може да се смета за веродостоен генерално или пак во однос на одредени теми, или пак може да се користи само за опис на едно гледиште, но не за опис на одредена ситуација на објективен начин. Повеќе информации за проценување извори може да се најдат во *Методологијата за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло (ИЗП) на EASO* ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁴⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло на EASO*, јуни 2019 г., стр. 12-14.

⁽¹⁵⁾ Потврдувањето претставува процес на евалуација на информациите. Потврдување на информациите може да се направи со внимателно проверување на потеклото на информациите обезбедени од секој извор и преку вкрстена проверка, потврдување и споредување на информациите со информации од други извори. EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 г., стр. 14-15.

⁽¹⁶⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 г.

Информациите се точни кога тие даваат вистински приказ за некој настан или ситуација. Објективност е квалитетот на информацијата кога таа е заснована на факти и не е под влијание на емоции, шпекулации, лични или групни предрасуди, интереси или пристрасност. Информациите се актуелни кога се достапни најнови (ажурирани) информации, вклучително и ситуации кога информациите не се најнови, но околностите не се промениле од моментот на објавување на информациите. При проценување на веродостојноста на изворот, корисни се следните прашања за „проценка на изворот“.

Кој ги обезбедува информациите? Дали станува збор за познат или анонимен извор? Каково е неговото овластување? Каков е неговиот углед? Дали изворот има конкретно познавање што го прави „експерт“ по конкретното прашање? Дали изворот има позната пристрасност? Во каков контекст работи изворот?

Какви информации се обезбедени? Од каква природа се произведените информации (на пр. напис во медиум, сведоштво на очевидец, соопштение за медиуми, мислење, документ за изразување став, итн.)? До кој степен информациите се засновани на факти и се документирани? Дали се доставени независно од мотивацијата на изворот?

Зошто изворот ги обезбедува тие информации? Која е агендата или овластувањето на изворот? Дали изворот има конкретен интерес (на пр. да информира, да лобира, да собере финансиски средства, итн.)?

Како се презентирани информациите? Дали материјалот е презентираан на објективен и транспарентен начин? Дали е јасно кои методи на истражување се користат? Како изворот дошол да тие информации? Дали јазикот и стилот на пишување се неутрални или пристрасни? Дали може да се следи потеклото на информациите и дали изворот на информации е транспарентен?

Кога биле прибрани информациите и кога биле доставени ⁽¹⁷⁾?

При разгледување различни извори, може да произлезе прашањето дали одредени извори се повредни или поверодостојни од други. На пример, дали извори од медиумите имаат иста вредност како извори од ООН при проценување ИЗП како основа за одлука? Дали поголема тежина треба да се даде на владин извештај отколку на документ објавен од НВО?

Во овој контекст, важно е да се нагласи дека секој извор има свој сопствен мандат и/или мисија и дека не постои генерална хиерархија на извори. Корисноста и важноста на секој извор зависи од прашањето на кое треба да се одговори. Секој извор треба да се проценува според неговите сопствени квалитети, а заклучоците да се носат врз основа на веродостојноста на изворот, само откако ќе се направи темелна проценка на изворот. Тоа значи дека не треба да исклучите извор без понатамошно разгледување и проценка.

1.6. ИЗП и насоки кои се специфични за земјата

За да се олесни проценката на барањата за меѓународна заштита, органите за признавање на правото на азил можат да обезбедат различни видови материјали за ИЗП како и други алатки кои не се поврзани со ИЗП, како на пример политики кои се специфични за земјата или документи со насоки. Од суштинско значење е да се разбере разликата меѓу производи (материјали) за ИЗП и документи за политики/насоки и нивните соодветни функции.

⁽¹⁷⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 г., Анекс 2: Поимник.

Документите со **насоки и политики кои се специфични за одредена земја** ги изготвуваат органите за признавање азил со цел да им помогнат на нивните надлежни службеници, да ја поддржат конвергенцијата и да ја подобрат ефикасноста на одлучувањето давајќи совети и насоки како да се оценуваат случаите. Во нив се наведени општите или тематските проценки на органите за признавање азил, како и политики во врска со барања од определена земја, преку проценување на релевантните елементи согласно со националното, меѓународното законодавство и законодавството на ЕУ (особено ДК (пречистен текст)). Овие документи претставуваат **правно толкување** и евалуација на состојбата во дадена земја. Ова е главната работа по која се разликуваат од ИЗП. ИЗП се фактичката основа (докази за ИЗП) според која се развиваат овие насоки и документи за политики и тие честопати се повикуваат на ИЗП за да ги илустрираат причините за определена одлука. Меѓутоа, важно е да се разбере дека самите насоки и документи за политики не претставуваат ИЗП и не треба да се користат или да се упатуваат како извори на ИЗП. Одредени национални документи за политики/насоки се комбинираат со ИЗП, како на пример Државна политика и Информативни белешки изготвени од Министерството за внатрешни работи на Обединетото Кралство.

Документите за Насоки за земјите објавени од EASO исто така содржат резимеа на ИЗП во кои е прикажана фактичката основа за проценката, но сепак, тие се резимирани од оригиналните извештаи за ИЗП. Цитираните оригинални извештаи за ИЗП треба да се консултираат како основа за проценка на секој индивидуален случај, и да се цитираат, ако се користат. Повеќе информации за работата на EASO за Насоки за земјите, може да се најдат во делот за насоки за земјите на веб страницата на EASO: <https://easo.europa.eu/country-guidance>.

УНХЦР исто така издава насоки за земјите, вклучително и *Насоки за подобност и Согледувања на меѓународната заштита*, со цел да им помогнат на надлежните службеници, вклучително и на вработените во УНХЦР, владите и практичарите при проценување на потребите од меѓународна заштита на барателите на азил ⁽¹⁸⁾. Овие документи не претставуваат ИЗП, туку содржат оригинални извори на ИЗП во фусотите.

Важно е да се нагласи дека насоките за земјите не треба да се поистоветува со **Заклучоците за ИЗП (ИЗП анализа)**. Извештаите за ИЗП може да се содржат делови со „заклучоци“ или „анализи“. За разлика од насоките за земјата, овие делови не содржат законски проценки, политики или насоки за носење одлуки. Овие заклучоци се наменети за да ги нагласат моделите и трендовите во рамки на достапните информации за одредена состојба во земјата на потекло, избегнувајќи истовремено прекумерна генерализација. Заклучоците за ИЗП **се чисти ИЗП** и се засноваат на синтетизирани ИЗП со референци од различни извори. Повеќе информации може се најдат во *Методологијата за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло (ИЗП) на EASO* ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁸⁾ Тие се законски толкувања на критериумите за бегалци во однос на конкретните профили врз основа на социјалните, економските, безбедносните, човековите права и хуманитарните услови во земјата/територијата на потекло. УНХЦР објавува вакви документи со насоки за земјите во рамките на својот мандат, како дел од неговата одговорност за надзор на примената на Конвенцијата за статусот на бегалци од 1951 година, како што е изменета и дополнета со Протоколот (1967).

⁽¹⁹⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 г., стр. 20-21.

2. ИЗП и разгледување барање за меѓународна заштита

Скоро секое барање за меѓународна заштита отвора одредени прашања и теми коишто треба дополнително да се истражат и коишто може да се одговорот со помош на ИЗП. Понекогаш, потребни се општи информации за да се изгради општа слика за состојбата во земјата. Во други случаи, потребни се доста детални информации кои се специфични за случајот или темата за, на пример, одредена етничка група или политички инцидент за да се разбере суштински елемент за случајот или за да се процени кредибилитетот на барателот.

2.1. Различните улоги на ИЗП во процесот на разгледување

ИЗП Ви помага да се справите со различните аспекти на разгледувањето на барањето, како на пример:

- да се запознаете со општите политички, безбедносни, човекови права и/или социоекономската состојба во земјата на потекло.

Познавањето на состојбата во земјата на потекло на барателот и други релевантни информации кои ги одразуваат познатите детали за случајот е првиот суштински чекор за подготовка на сослушувањето. Постои опасност од превид или погрешно разбирање на одредени материјални факти ⁽²⁰⁾ во врска со барањето ако не го знаете видот на злоупотреба на човековите права во одредена земја или пак може да пропуштите постоење на одредена општествена група, ако не ги знаете општествените ставови во определена земја. Во некои случаи, барателите може да немаат капацитет јасно да ги формулираат нивните проблеми, а Вашето познавање на состојбата во земјата на потекло е важно за да се утврдат релевантните елементи на барањето.

- да го процените **надворешниот кредибилитет** на релевантните барања ⁽²¹⁾.

Надворешниот кредибилитет се однесува на конзистентноста на доказите подготвени од трето лице (т.е. не од барателот): ИЗП, познати факти и други делови од докази прибрани од органот кој ја носи одлуката. ИЗП Ви помага да ги потврдите деталите од сведочењето на барателот.

- да ги процените елементите кои ја поткрепуваат или не ја поткрепуваат **потребата на барателот од меѓународна заштита**: основаниот страв на барателот од прогон, вклучително и иден ризик, различни видови на повреда, специфични аспекти на основите за меѓународна заштита ⁽²²⁾, неселективно насилство, можности за заштита, примена на АВЗ.

Темите кои се поврзани со заштитата се поврзани и со суштината на барањето за меѓународна заштита. ИЗП ви помагаат да го процените потенцијалниот ризик со којшто

⁽²⁰⁾ Материјални факти се оние коишто се директно поврзани со дефиницијата за бегалец (член 1(A)(2) од Конвенцијата за бегалци од 1951 година и член 2(f) од ДК (пречистен текст) или за лице подобно за супсидијарна заштита (член 2(f) и член 15 од ДК (пречистен текст) и навлегуваат во суштината на барањето. Обично, излишно е да се става фокус на минорни или несуштински факти коишто не влијаат врз главните елементи на барањето. Видете EASO, *Практичен водич: Проценка на докази*, март 2015 година.

⁽²¹⁾ За повеќе детали погледнете во [Дел 3.3.1. Проценка на кредибилитетот](#).

⁽²²⁾ За повеќе детали погледнете во [Дел 3.3.2.Проценка на ризик](#).

се соочуваат барателите во нивната земја на потекло. ИЗП може да се поврзат со стравот на барателот од прогон поради причини наведени во член 10 од ДК (пречистен текст) (раса, религија, националност, членство во определена општествена група или политичко мислење), или дали барателот е подобен за супсидијарна заштита согласно член 15 од ДК (пречистен текст). ИЗП може исто така да се поврзат со проценката на доволното ниво на заштита во земјата на потекло на барателот, вклучително и АВЗ.

- да процените дали барателот треба да биде **исклучен** од меѓународна заштита.

Слично на темите поврзани со заштитата, ИЗП Ви помага да ги детектирате и процените потенцијалните клаузули за исклучување ⁽²³⁾

Низ целиот водич се користат илустративни случаи

За подобро да се илустрира употребата на ИЗП во процесот на разгледување барање за меѓународна заштита, во следните поглавја од практичниот водич се користат различни примери засновани на четири конкретни случаи. Треба да се напомене дека не треба да се извлекуваат општи заклучоци врз основа на овие примери бидејќи тие тука се дадени само за едукативни цели. Истовремено, Ве молиме имајте предвид дека ИЗП наведени во водичот може да застарат.

Случај на барател од Ирак

Барателот е **самохрана мајка** со две деца од Ирак. Таа нема документи за идентификација. Таа е **Јазиди**, во нејзините 40-ти години и има завршено 6 години задолжително образование. Родена е во **Синјар**, град во близина на Мосул. Причината за бегство од нејзината земја на потекло е инвазијата на Исламската Држава на Ирак и Сирија (**ИСИС**) во август 2014 година. Таа го напуштила домот со семејството и цела недела останала во планините во близина без храна и вода. Во текот на таа недела, починала нејзината мајка, како и други членови од нејзиното пошироко семејство. Таа не сака да се врати дома поради **насилството и малтретирањето** што го претрпела. Покрај тоа, таа смета дека **безбедносната состојба** во областа на Мосул е премногу нестабилна за неа и нејзините две мали деца.

Случај на барател од Сирија

Барателот е **сам маж** роден во Хомс. Тој е **муслиман Сунит** и во 2013 година учествувал во **демонстрациите во Хомс** како универзитетски студент. Во 2015 година, се преселил во Хама, а подоцна, во 2018 година се преселил во Сармин. Поради безбедносната состојба, го напуштил Сармин и патувал со сириски пасош до Турција, а потоа влегол во Грција. Не сака да се врати дома поради **безбедносната состојба и задолжителниот воен рок**.

⁽²³⁾ За повеќе детали погледнете во [Дел 4. Исклучување](#).

Случај на барател од Камерун

Барателот е **сам маж** роден во **Дуала**. Тој имал партнер како тинејџер. Неговата врска завршила 3 години подоцна поради заминувањето на партнерот во странство. Една година подоцна, тој се запознал со друг маж. Кога биле во ресторан, совладан од емоции, неговиот партнер отворено го бакнал барателот и неговата **сексуална определба** станала јавна. Така, во декември истата година, додека одел заедно со неговиот партнер кон неговиот семеен дом, жителите од неговото соседство **го вандализирале семејното возило**; неговиот партнер избегал. Плашејќи се за сопствената безбедност, тој ја напуштил земјата и не сака да се врати поради страв од **затвор и осуда затоа што е хомосексуалец**. Тој не поседува патна исправа, но има извод од матична книга на родени.

Случај на барател од Колумбија

Барателот е **сама жена** родена во 1993 година во **Кали**, главен град на Вал дел Каука во Колумбија. Таа има колумбиски пасош, издаден во 2017 година. Таа е католик и студирала социјална работа на Универзитетот дел Вал. Подоцна, започнала да работи како **социјален работник** за НВО, чија цел била да ги заштити маргинализираните млади од криминал. Причината за бегството од Колумбија е затоа што **ѝ се заканувале од Las Águilas Negras - Лас Агилас Неграс** (паравоена организација/криминална група) поради нејзината работа. Добивала закани дека ќе ја убијат ако не се откаже од нејзината работа и не им исплати голема сума на пари. Нејзиното семејство немало доволно пари да платат и одлучиле да ѝ помогнат да избега од земјата.

2.2. Формулирање прашања за истражување

За да може да продолжите со разгледување на аспектите кои се претставени во [Дел 2.1.Различни улоги на ИЗП во процесот на разгледување](#), треба да можете да ги формулирате **прашањата за истражување** со кои ќе ги опфатите релевантните проблеми кои се во суштината на случајот. Формулирањето прашања за истражување е неопходно кога сами истражувате ИЗП, но исто така и кога испраќате прашање до одделението за ИЗП ⁽²⁴⁾.

Прашањата за истражување може да бидат релевантни во која било фаза од процесот на утврдување статус за меѓународна заштита. Меѓутоа, важно е прашањата за истражување да бидат прецизно формулирани за да се избегне губење време со непродуктивно истражување на ИЗП.

⁽²⁴⁾ За повеќе детали погледнете во [Дел 2.2.1. Барање помош од експерти за ИЗП](#).

На пример, при формулирање прашања за истражување, покрај Вашето генерално запознавање со состојбата во земјата на потекло, треба да се уверите дека прашањата за истражување се суштински за утврдување на кредибилитетот на исказите дадени од барателот, потребата од меѓународна заштита, ризикот по враќањето, итн. Затоа, не треба да се впустите во истражување на ИЗП пред да имате јасна идеја за тоа кои се материјалните факти и на кои клучни прашања треба да се даде одговор.

Корисен начин за формулирање конкретни прашањата за истражување е да започнете со идентификување на општите релевантни теми што треба да ги процените, а потоа да ја(ги) стеснувате темата(ите) на поконкретни теми и прашања.

Пример од случајот во Камерун

За да го илустрираме ова, ќе го користиме случајот на барателот на азил од Камерун кој тврди дека бил прогонуван поради неговата сексуална ориентација. За да ја процените потребата од заштита, општата тема за којашто треба да приберете ИЗП е:

- состојбата на хомосексуалците во Камерун.

Потоа може дополнително да ја стесните темата на поконкретни теми:

- постапувањето на државата со хомосексуалците во Камерун;
- општествениот третман на хомосексуалците во Камерун;
- државната заштита на хомосексуалците во Камерун.

Од овие теми може да произлезат поконкретни прашања за истражување.

Кога станува збор за постапувањето на државата со хомосексуалците во Камерун:

- Што е наведено во законската регулатива на Камерун за сексуалното однесување помеѓу лица од ист пол?

По одредено иницијално истражување, може да откриете дека сексуални акти меѓу лица од ист пол се забранети според законите на Камерун. Знаејќи го ова, може да биде потребно да ги истражите следните информации:

- Дали во Камерун се спроведуваат законите кои забрануваат истополови сексуални акти?
- Дали има примери на хомосексуалци кои подлежат на вонсудско насилство, произволно притворање, изнудување, понижување итн. од државни чинители во Камерун?

Кога станува збор за општествениот третман на хомосексуалците во Камерун:

- Каква е генералниот општествен став кон хомосексуалците во Камерун?
А потоа дополнително стеснете ја темата, на пример:
  - Дали има случаи на говор на омраза во медиумите, во социјалните медиуми или во јавниот говор насочен против хомосексуалци?

Кога станува збор за државната заштита на хомосексуалците во Камерун:

Како појдовна точка, секогаш е важно да се знае кои се сите чинители што учествуваат во прогонот и каква заштита обезбедува државата во генерална смисла. Во овој конкретен пример, нема потреба од понатамошно истражување на достапноста на државна заштита бидејќи од претходно истражување знаеме дека државата лошо постапува со хомосексуалците. Меѓутоа, ако е утврден само лош општествен третман, неопходно е дополнително истражување на државната заштита.

При формулирање прашање за истражување, не заборавате да проверите дали може или не може да се најдат ИЗП за многу конкретни информации. Во примерот со барателот на азил од Камерун, мала е веројатноста да најдете информации за конкретен инцидент од неговата приказна, како што е нападот и вандализирањето на семејниот автомобил. Наместо тоа, потребно да барате поопшти информации за тоа дали се врши одреден вид насилство и малтретирање на хомосексуалците во Камерун од страна на кои било чинители (општеството, семејството, пријателите, итн.).

Покрај тоа, при формулирање прашање за истражување, треба да ги имате на ум сите специфичности на секој случај, како на пример, ранливост или други лични аспекти.

2.2.1. Барање помош од експерти за ИЗП

Некои национални администрации имаат конкретни одделенија за ИЗП или експерти за ИЗП кои се посветени на давање одговори на прашањата во врска со ИЗП, кога надлежен службеник има потреба од помош. Кога постојат ИЗП експерти, тие може да обезбедат експертиза за прашања како што се техники на истражување и проценка на изворот. Во рамките на одделението, може да постојат експерти за ИЗП кои се специјализирани за одредени земји или региони кои го вршат истражувањето и ги обезбедуваат неопходните релевантни информации. Од тие причини, кога во Вашиот национален систем за азил постојат вакви лица, се препорачува да ги контактирате токму овие експерти.

Кога барате поддршка од експерти за ИЗП, може да ги искористите следните совети, во зависност од националната пракса:

- пред да побарате помош, спроведете основно истражување на главните портали за ИЗП;
- во Вашето барање наведете ги изворите и информациите што веќе сте ги пронашле/ провериле;
- дефинирајте соодветни и прецизни прашања за истражувањето на непристрасен начин ⁽²⁵⁾.

Добра пракса е да си ги запишете сите прашања чиј одговор е од суштинско значење за заклучок на проценката на случајот.

Прашањето до експерт/одделение за ИЗП треба да се **формулира објективно** за да се овозможи неутрален и непристрасен пристап при прибирањето ИЗП (да не биде под влијание на каков било интерес во однос на исходот, а особено да не се бараат ИЗП кои би поддржале само негативна или

⁽²⁵⁾ Во зависност од националната пракса, може да биде потребно да поднесете посебен образец до одделението за ИЗП/експертите за ИЗП кога барате конкретни ИЗП.

само позитивна одлука). Поради тоа, треба да се избегнуваат прашања за истражување ИЗП кои водат во одреден правец или пак се манипулативни.

Пример за несоодветно формулирано барање за ИЗП

- Потребни ми се ИЗП со кои ќе се потврди дека не постои ризик за прогон на маж кој е Сунит по враќањето во Ирак.

Примери за правно формулирани прашања што треба да се избегнуваат

- Колкав е ризикот за прогон ако маж Сунит се врати во Ирак?
- Дали тој има алтернатива за внатрешна заштита?

Горенаведените прашања се во доменот на одлучување и проценка и не се соодветни за експерт/одделение за ИЗП. Овие прашања треба да се преформулираат за да бидат неутрални и засновани на факти за истражување на ИЗП, како на пример:

- Каков третман имаат мажите Сунити од државата и од недржавни групи по враќањето од странство?
- Дали мажите Сунити се соочуваат со тешкотии кога се преселуваат во Ирак?

Кога не постои национално одделение за ИЗП, а има потреба од контакт со надворешни експерти, треба да ја разгледате националната практика.

3. Употреба на ИЗП во различните фази на разгледување барање за меѓународна заштита

Во секоја фаза од постапката - при подготовка за сослушувањето, при спроведување на сослушувањето и при проценување барање за меѓународна заштита - Вие како надлежен службеник, треба да бидете информиран за поновите случувања во земјата на потекло на барателот и за сите релевантни ИЗП поврзани со индивидуалниот случај.

Сега ќе ја разгледаме секоја фаза посебно и подетално.

Како појдовна точка, погледнете ги суштинските чекори во табелата подолу.

Табела 1. Суштински чекори на фазите на постапката за разгледување барање за меѓународна заштита.

При подготовка за лично сослушување	При спроведување лично сослушување	При разгледување барање
<ul style="list-style-type: none"> Приберете историски информации за земјата на барателот Приберете ажурирани информации за тековната безбедносна и политичка состојба и состојбата во однос на човековите права во земјата на барателот Идентификувајте ги, колку што е тоа можно ⁽²⁶⁾, материјалните факти што треба да ги истражите и подгответе релевантни прашања Направете план за сослушувањето 	<ul style="list-style-type: none"> Потврдете или испитајте го кредибилитетот на информациите дадени од барателот Поставувајте релевантни прашања во врска со ИЗП Приберете дополнителни ИЗП колку што е можно повеќе 	<ul style="list-style-type: none"> Проценете го кредибилитетот Проценете ги ризиците Проценете ги аспектите на заштита (вклучително и АВЗ, кога е релевантно) Проценете го исклучувањето (кога е релевантно)

⁽²⁶⁾ Материјални факти се оние коишто се директно поврзани со дефиницијата за бегалец (член 1(A)(2) од Конвенцијата за бегалци од 1951 година и член 2(r) од ДК (пречистен текст) или за лице подобно за супсидијарна заштита (член 2(f) и член 15 од ДК (пречистен текст) и навлегуваат во суштината на барањето. Обично, излишно е да се става фокус на минорни или несуштински факти коишто не влијаат врз главните елементи на барањето. Видете EASO, *Практичен водич: Проценка на докази*, март 2015 година.

3.1. Подготовка за лично сослушување

Пред сослушувањето, многу е важно темелно да се подготвите за што појасно да го разберете конкретниот случај и да подготвите план за сослушувањето, кој ќе биде прилагоден според индивидуалниот барател. Во оваа фаза, треба да посветите внимание на клучните елементи што ги имате на располагање од досието за случајот. Од клучно значење е да се запознаете со информациите за барателот и неговата земја на потекло. Недоволното познавање може да има негативно влијание врз Вашата способност да ги следите исказите на барателот и да ги поставите потребните прашања за истражување на материјалните факти, основаниот страв, ризиците и другите елементи што се важни при одлучувањето. Тоа може да доведе до поставување ирелевантни прашања, коишто последователно може да го нарушат Вашиот авторитет или да создадат недоверба кај барателот. Следствено на тоа, незнаењето не само што може да го загрози сослушувањето, туку исто така и можноста да го исполните споделениот товарот на докажување и на тој начин да го прекршите Член 4 од ДК (пречистен текст).

Од таа причина, неопходно е да се запознаете со ажурираните ИЗП пред спроведување на сослушувањето. Тука спаѓа општата состојба во земјата на потекло, како на пример, состојба во однос на човековите права, безбедносна состојба, влада, религиозни и етнички групи, културни аспекти, административни поделби, неодамнешна историја итн. Исто така, тука спаѓаат и информации за барателот кои се достапни во досието. На пример, за време на постапката на регистрација, од барателите обично се бара да дадат лични информации, како што се возраст, пол, место на раѓање и место на живеење, националност, етничка припадност, зборуван јазик, религија, семеен статус, образование, работно искуство, маршрута на патување, причини за барање меѓународна заштита, итн. Ваш следен чекор ќе биде да ги разгледате овие елементи во контекст на потребата од меѓународна заштита, да ги идентификувате материјалните факти што треба да се истражат за време на сослушувањето и можните идни ризици за барателот. Барајте конкретни ИЗП во врска со материјалните факти и ризиците и подгответе план за сослушување. Имајте ги на ум индикаторите за исклучување.

Да се навратиме на примерите на баратели кои беа претставени претходно и да ги видиме потребите што треба да бидат опфатени пред сослушувањето во врска со ИЗП.

Пример од случајот во Ирак

Барателот дал информации само за земјата на потекло (Ирак), местото на раѓање (Синјар), етничката припадност/религија (Јазиди) и семејниот статус (самохрана мајка со две деца). Причината за бегство од нејзината земја на потекло е инвазијата на ИСИС во август 2014 година. Барателот нема документи.

Откако ќе се запознаете со **општата состојба во однос на човековите права и безбедносната состојба** во Ирак и ќе ги земете предвид познатите факти за барателот во врска со потребите од меѓународна заштита, ќе наведете кои потреби треба да се истражат за време на сослушувањето и ќе побарате релевантни ИЗП.

Прибирање информации во врска со проценка на кредибилитетот. Во овој пример, имајќи ги предвид фактите дека барателот не поседува документи за идентитет, но од друга страна дека се важни и релевантни информациите за местото на живеење и религиозниот профил на барателот, размислете за информациите што Ви се потребни при истражување на идентитетот на барателот. На пример, општите ИЗП за Ирак и **градот и регионот** каде што е роден барателот се релевантни за разгледување на националноста на барателот и местото на живеење.

На ист начин, треба да се фокусираат на општите информации за Јазидите. Потоа, треба да барате информации за **состојбата за време на инвазијата на ИСИС во август 2014 година**, за да испитате дали барателот бил присутен таму за време на тие настани. Поточно, хронологијата на настаните, инволвираните чинители, последиците за цивилното население во областа, како и состојбата на Јазидите за време на конфликтот во Синјар и какви било прекршувања на човековите права што можеби ги искусиле.

Прибирање информации за потребите од заштита. Проверете ги ИЗП за **моменталната безбедносна состојба** во Синјар и провинцијата Нинева каде што се наоѓа, третманот на Јазидите од страна на ИСИС, властите и општеството, колку различни етнички групи како Јазидите, Курдите и Ирачките Арапи моментално живеат заедно. Исто така треба темелно да ја знаете моменталната состојба во смисла на достапна **државна заштита** во Нинева.

Прибирање информации за АВЗ. Последниот чекор што може да го направите е да ја разгледате безбедносната состојба и достапноста на државна заштита во делови од земјата кои може да бидат соодветни како алтернатива за внатрешна заштита, истовремено одразувајќи го профилот на барателот.

Имајќи ги предвид сите информации што сте ги прибрале, ќе може да го реализирате планот за сослушување со конкретни прашања и да му поставите релевантни прашања на барателот.

Во таа смисла, се препорачува да подготвите **поспецифични прашања за факти коишто знаеме дека може да се проверат** заради претходната подготовка и запознавањето со ИЗП. Ако поставувате прашања кои се премногу општи, веројатно ќе добиете слични одговори и ќе имате ограничена можност да ги испитате во однос на индикаторите за кредибилитет. Истовремено, многу е тешко да се потврдат многу специфични факти и детали по сослушувањето. Нема да Ви биде од корист да дојдете до заклучок за местото на потекло на барателот, ако добиете одговор само дека постои плоштад и пазар во селото, бидејќи такви места може да се најдат насекаде. Слично на тоа, ако не успеете да ги откриете имињата на плоштадот и пазарот за кои зборува барателот, тоа не значи дека тие не постојат. Затоа, покрај поставувањето отворени прашања, треба да размислите и за поконкретни прашања за да добиете дополнителни информации што може да се потврдат, на пример:

- Каде точно се наоѓа (конкретно место што барателот го спомнал претходно)?
- Како се стигнува до таму од (именувајте место)?

Пример од случајот во Сирија

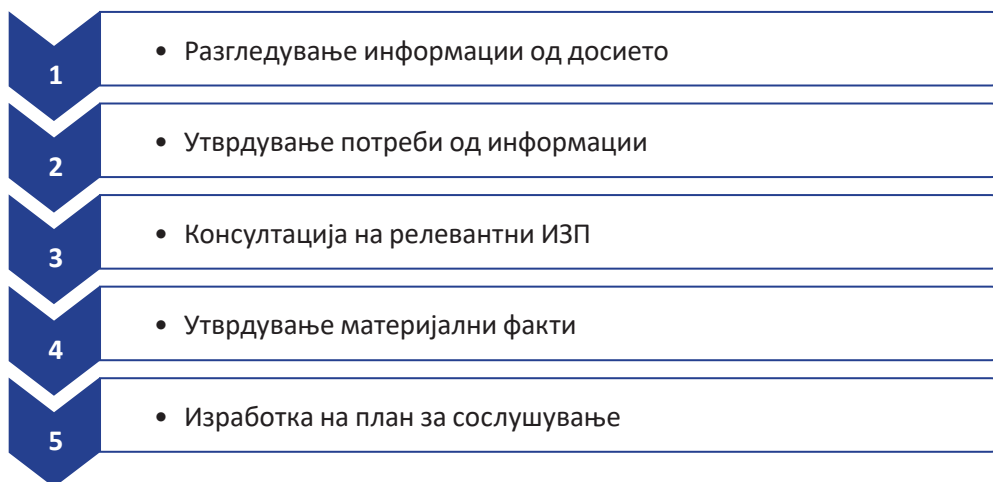
Барателот обезбедил информации за местото на потекло, семејниот статус, религијата, местата на претходен престој, образованието и причините за напуштање на земјата на потекло. Откако ќе се запознаете со **општата состојба во однос на човековите права и безбедносната состојба** во Сирија и ќе ги земете предвид познатите факти за барателот во поглед на потребите од меѓународна заштита, Вие ќе наведете кои потреби треба да се истражат за време на сослушувањето и ќе побарате релевантни ИЗП.

Прибирање информации во врска со проценка на кредибилитетот. Слично на случајот погоре, по запознавањето со **општата состојба во однос на човековите права и безбедносната состојба** во Сирија, ќе биде неопходно да побарате општи информации за **Сирија, Хомс, универзитетот и муслиманите Сунити** за да го испитате идентитетот на барателот. Во таа смисла, би било корисно да пронајдете ИЗП за можноста за добивање пасош во Сирија. Потоа, треба да приберете конкретни ИЗП за настаните и инволвираните чинители (политички/воени) во Хомс, Хама и Сармин во периодот на престој на барателот пред да избега од Сирија. Тука спаѓаат, на пример, информации за **демонстрациите во Хомс во 2013 година**.

Прибирање информации во врска со потребите од заштита. Потоа, треба да добиете јасна слика за **моменталната безбедносна и политичка состојба, како и состојбата со човековите права** во Сирија. Во таа смисла, исто така ќе треба да го разгледате религиозниот идентитет на барателот како муслиман Сунит. Ќе Ви бидат потребни информации за состојбата на Сиријците коишто учествувале во демонстрациите против режимот. На крај, земајќи ја предвид возраста на барателот, исто така треба да приберете информации за **воената служба** и регрутација, вклучително и за правилата, третманот на регрутираните и дејствијата во кои се вклучени регрутираните лица.

Информациите што ги имате најдено при подготовката за сослушувањето ќе Ви помогнат да одлучите дали има потреба од поставување дополнителни прашања за време на сослушувањето или не. Истовремено, ИЗП ќе Ви помогнат да избегнете поставување непотребни прашања и да се фокусирате на прашања кои се важни за да се донесе соодветна одлука. ИЗП може исто така да помогнат при откривање конкретни факти за одредени профили и на тој начин да влијаат врз природата и квантитетот на дополнителните прашања за време на сослушувањето. На пример, кога барате ИЗП за воената служба во Сирија, ќе откриете дека мажите на возраст од 18 до 42 години се обврзани со закон да служат воена служба и масовната регрутација е многу вообичаена во областите на Хомс и Хама. Иако универзитетските студенти, во одредени случаи може да бидат ослободени од воена служба, студентите над 25 години генерално се повикуваат во армијата и во други сродни безбедносни органи. Ако барателот не спаѓа во оваа категорија, што значи дека тој не бил постар од 25 години во 2013 година, информациите што сте ги откриле ќе влијаат врз Вашиот пристап кон материјалниот факт дека „барателот учествувал во демонстрациите во Хомс како универзитетски студент“. Со оглед на тоа што ИЗП укажуваат на тоа дека повеќето студенти на негова возраст биле повикани во армијата, можеби ќе сакате да вклучите поконкретни прашања за да откриете како барателот успеал да ја избегне воената служба. Заради внимателната подготовка, Вие исто така ќе можете да ги идентификувате потенцијалните иницијални причини за исклучување и понатаму да поставите специфични прашања. Дополнителни насоки за исклучување се наведени во [Дел 4. Исклучување](#).

Откако ќе ги приберете сите неопходни ИЗП и ќе ги проучите различните видови веродостојни извори, би требало да можете да подготвите план за сослушување кој е прилагоден на конкретниот случај (основни теми, каков вид прашања ќе поставувате), исполнувајќи ги целите на индивидуалното сослушување. Добро подготвен план за сослушување е клучен за делотворно и ефикасно сослушување.

Запомнете**3.2. Спроведување на личното сослушување**

Врз основа на информациите во досието и информациите што сте ги прибрале, ќе може да поставите **релевантни прашања** во врска со надворешниот кредибилитет или за теми поврзани со заштитата што треба да се потврдат со помош на ИЗП. Исто така ќе можете лесно да идентификувате нови теми што ги обезбедил барателот за време на сослушувањето. Подолу може да најдете примери на прашања за сослушување кои се дадени како илустрација и не се исцрпни, а кои се релевантни за проценување на надворешниот кредибилитет или на основите на тврдењето или идниот ризик. Имајте предвид дека прашањата секогаш треба да бидат прилагодени на индивидуалниот случај и на ИЗП што ги имате при рака. Истовремено, при формулирање на прашањата земете ги предвид индивидуалните околности на барателот, како што се неговата возраст, пол, образование и општествено минато, итн. ⁽²⁷⁾. Прибраните информации потенцијално може да се потврдат со помош на ИЗП.

Во релевантни случаи, добра практика е да се замоли барателот за време на сослушувањето да спелува имиња, имиња на локации, имиња на организации итн. на локалниот јазик, што може да помогне при спроведување истражување или кога се бара помош од експерти за ИЗП.

Примери за прашања за надворешен кредибилитет во колумбискиот случај - истражување искази на барателот

- Како гласи целосното име на НВО во која сте работеле (на локалниот јазик)?
- Дали може да ја опишете НВО за која сте работеле? Како е структурирана?
- Каде се наоѓа нејзиното седиште?
- Кој е основач/директор/локален директор?

⁽²⁷⁾ Во овој дел се опишани информациите што треба да се приберат за време на сослушувањето. За подетални насоки за техники на сослушување, погледнете го *Практичниот водич: лично сослушување* на EASO, од декември 2014 г.

- Со што точно се занимава Вашата НВО, кои се нејзините цели? За што е специјализирана?
- Кои беа Вашите активности и одговорности во НВО? (Ова прашање не е директно поврзано со информациите за кои би можело да се изврши вкрстена проверка со ИЗП, освен ако лицето не било на висока позиција). Меѓутоа, ИЗП може да обезбеди општи информации за одговорностите на членовите, во зависност од нивната позиција во организацијата, така што може да има влијание врз проценката на надворешниот кредибилитет).
- Дали сте свесни за улогата и активностите на Las Águilas Negras? Може ли да ги опишете?

Примери за прашања за надворешен кредибилитет во сирискиот случај - истражување искази на барателот

- Дали може да ја(ги) опишете демонстрацијата(ите) во коишто сте учествувале и Вашата улога во (оваа/овие) демонстрација(и)? (Време и место)
- Дали може да опишете што Ви се случило откако сте учествувале во (оваа/овие) демонстрација(и)?
- Дали може да опишете што му се случило на Вашето семејство и пријатели; каде се тие сега?
- Дали бевте повикани за служење на воениот рок? Ако да, кога и како? Дали се пријавивте за служење на воениот рок?

Примери на прашања во врска со заштита во Колумбискиот случај - истражување на идните ризици по барателот (основан страв и достапност на заштита)

- Каква е состојбата на активистите / социјалните работници кои се ангажирани да во НВО?
- Како Ви се закануваше ЛАН? Што е со другите вработени/членови на Вашата НВО?
- Дали побаравте заштита од локалните власти, на пример, дали отидовте во полиција за да ги пријавите заканите? Каков беше резултатот? Дали тие презедоа некакви мерки? Ако не, дали поднесовте жалба во друга полициска станица?

Многу е важно за време на сослушувањето **отворено да комуницирате** и да останете **флексибилни** и **непристрасни**. Планот за сослушување што сте го подготвиле и ИЗП што сте ги прибрале треба да имаат само **помошна улога** за време на целиот процес на сослушување. Очекувајте и бидете подготвени барателот да покрене целосно нови теми за време на сослушувањето или пак да добиете неочекувани одговори.

Пример од случајот во Камерун

Во текот на сослушувањето, барателот од Камерун изјавува дека е оженет со жена. Ова не би требало автоматски да се земе како фактор што би го потиснало неговото тврдење дека е со хомосексуална ориентација/однесување. Од достапните ИЗП извештаи, може да дознаете дека не е невообичаено за мажи хомосексуалци во Субсахарска Африка да водат „двоен живот“ и да бидат оженети со жени. Тој можеби се оженил поради општествените норми во неговата земја и/или за да се заштити себеси ⁽²⁸⁾.

Имајте предвид дека ИЗП имаат свои ограничувања и може да се случи да не се достапни конкретни информации за одредени настани. Сепак, тоа не мора да значи дека определен настан не се случил или дека одредено лице или организацијата спомената од страна на барателот не постои. Бидете отворени и за време на сослушувањето приберете **дополнителни информации** од барателот коишто може да Ви го олеснат пребарувањето дополнителни информации по сослушувањето.

Пример од случајот во Колумбија

Називот на НВО спомената од барателот од Колумбија не се појавува во ниту еден достапен извештај за оваа земја. Тоа не значи дека НВО не постои и дека исказот на барателот не е веродостоен. Можеби не можете да пронајдете информации затоа што НВО е новооснована организација, можеби се издвоила од друга организација или можеби е активна само на локално ниво и затоа не постои интерес за објавување на информации поврзани со неа ⁽²⁹⁾. Побарајте од барателот да наведе други НВО со слични мисии и цели, како и да Ви обезбеди информации за да може да го разгледате поширокиот контекст.

Новите елементи кои ги открил барателот може да наложат брза проверка за да се потврди локација, датум или име на група итн. Во вакви случаи, може да биде потребно да **пребарате дополнителни информации**, кои може да Ви дадат насоки за вашите прашања. Како и да е, многу е важно да **го почитувате текот на сослушувањето**.

Ако треба да пребарувате ИЗП за време на сослушувањето, треба да се уверите дека тоа нема да **го прекине** односот што сте го изградиле со барателот. Брзи проверки може да се направат во присуство на барателот, ако е соодветна околината. Меѓутоа, ако Ви е потребно повеќе време за пребарување и запознавање со одреден дел од ИЗП, можеби би било посоодветно да го направите тоа за време на **пауза** или **по** сослушувањето.

⁽²⁸⁾ Одделение за Информации за земја на потекло, Канцеларија за странци, Полска, *Состојбата на сексуалните малцинства во Африка (Јужно од Сахара)*, Масеј Фагасински, мај 2013 година, стр. 23.

⁽²⁹⁾ За повеќе информации за недостатокот на ИЗП, погледнете во [Дел 3.3.1.1. Ситуации кога се проценуваат ИЗП според проценката на надворешен кредибилитет](#).

Пример 1 од случајот во Сирија

За време на сослушувањето, барателот од Сирија додаде дека за време на неговото патување до Хама, запрел кај Ар-Растан. Таму поминал четири месеци.

Доколку имате можност **за време на сослушувањето**, може брзо да ја проверите точната локација на ова место (на пр. со помош на мапи може да проверите дали се наоѓа на патот кон Хама) и да поставите дополнителни прашања за престојот на барателот во Ар-Растан, или дајте му на барателот можност да појасни некои потенцијално нејасни елементи (ова подетално ќе биде разгледано подолу).

Во пракса, брзите проверки се можни само ако имате пристап до база на податоци за ИЗП или до интернет. Во овој контекст, следете ги националните практики.

Брзите проверки треба да бидат кратки и едноставни - тие најдобро функционираат при проверка на имиња на места, локации на места, датуми, имиња на организации и кратенки, имиња или прекари на лидери. итн.

Пример 2 од случајот во Колумбија

За време на сослушувањето, барателот од Колумбија ги додава следниве нови информации. Таа тврди дека има свој блог каде што силно ги критикува властите поради нивната корупција и соработка со банди што работат со дрога. Таа ги обвинувала дека им дозволувале на криминалните групи да регрутираат млади момчиња. Поради тоа, ѝ се заканувале со затвор затоа што ги клеветела политичарите.

Во ваква ситуација, по проверката на новите факти дадени од барателот, како што е содржината на нејзиниот блог, статии и коментари за локални политичари, треба да пребарате ИЗП за состојбата во врска со слободата на изразување во Колумбија и можните санкции за клеветење на властите. Исто така, потребно е да ги проверите достапните информации за банди коишто соработуваат со властите или како властите се борат со оваа состојба, на кој било начин.

Заради обемот на нови и конкретни информации, во овој случај ќе биде потребно да направите подлабоко истражување и/или да стапите во контакт со одделението за ИЗП. Ова ќе Ви одземе повеќе време, така што се препорачува да го направите **по сослушувањето**.

Во пракса, подлабоко истражување и/или испраќање дополнителни прашања до Вашето одделение за ИЗП генерално би требало да се направи по сослушувањето.

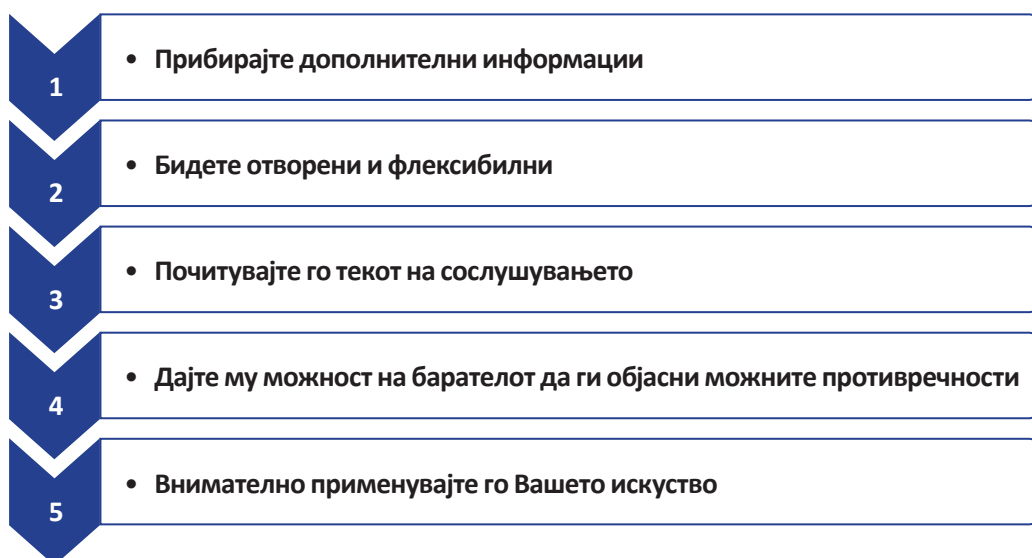
Исказите на барателите може да се разликуваат од ИЗП кои сте ги откриле, што пак би можело да има негативно влијание врз кредибилитетот и конечната одлука. ИЗП кои би можеле да влијаат носителот на одлука негативно да го процени кредибилитетот, би требало да му се презентираат на барателот и да се побара одговор од него ⁽³⁰⁾, во согласност со начелото на еднаквост. **Ако е можно, на**

⁽³⁰⁾ EASO, *Практичен водич: лично сослушување*, декември 2014 година.

барателот треба да му се даде можност да ги објасни противречностите во врска со ИЗП во текот на сослушувањето ⁽³¹⁾, за да ги оспори информациите ако е потребно, и/или да се подготви за да се справи со какви било информации што имаат тенденција да го негираат кредибилитетот на неговото тврдење.

Треба да бидете претпазливи кога се потпирате на Вашето сопствено искуство и знаење. Искусните надлежни службеници обично имаат добар увид во конкретните земји на потекло. Полесно е да се идентификуваат релевантните аспекти и теми, и истовремено знаењето на ИЗП им помага на искусните надлежни службеници да постават релевантни прашања. Меѓутоа, понекогаш ова искуство може да има негативно влијание врз сослушувањето. Бидејќи надлежните службеници се сигурни во темата, тие може да не го проверат најновиот развој на настаните, односно најновите случувања и затоа постои ризик нивното знаење да е застарено. Поради тоа, **Вие не треба да се потпирате само на вашето искуство** туку да останете **свесни за можните промени**.

Запомнете

3.3. Проценување на барањето за меѓународна заштита

Во ова фаза од постапката, ИЗП ќе се користат во текот на процесот на одлучување, за да ја поткрепат проценката дали на барателот му е потребна меѓународна заштита.

Како дел од **проценката на кредибилитетот**, Вие треба да направите проценка на прибраните релевантни информации и докази и сродните материјални факти на тврдењето во однос на ИЗП.

Материјалните фактите се факти коишто се директно поврзани со дефиницијата за бегалец во согласност со член 2(г) од ДК (пречистен текст) или за лице подобно за супсидијарна заштита (член 2(ѓ) и член 15 од ДК (пречистен текст)) и навлегуваат во суштината на барањето. Материјални факти:

- земја на потекло на барателот;
- минати проблеми на барателот поврзани со прогон или сериозна повреда и иден страв;
- причини поради кои барателот искусил/се плаши од проблеми;

⁽³¹⁾ Практичен водич на EASO: Проценка на докази; EASO, *Практичен водич: лично сослушување*, декември 2014 година.

- причини поради кои барателот не е во можност или не сака да се препушти на заштита во земјата на потекло, вклучително и на алтернатива за внатрешна заштита;
- можни причини поради кои барателот може да биде исклучен.

Откако ќе ја завршите проценката на кредибилитетот и ќе утврдите кои материјални факти треба да се прифатат, потоа ќе ги употребите ИЗП за да продолжите со **проценка на ризикот**, со цел да ја процените веројатноста од иден прогон или реален ризик за сериозна повреда.

Во зависност од случајот, може исто така да ги искористите ИЗП за да ја процените достапноста на **алтернативата за внатрешна заштита** или **исклучување**.

За целосно разбирање на методологијата за проценка на докази и подетални насоки како продолжите со проценка на кредибилитетот и ризикот, консултирајте го *Практичниот водич за проценка на докази на EASO*. Слично на тоа, *Практичниот водич на EASO за квалификација за меѓународна заштита* и *Практичниот водич на EASO за исклучување* Ви нудат насоки за алтернативата за внатрешна заштита и факти во врска со исклучување. Овој практичен водич се фокусира само на употребата на ИЗП во овие фази.

Пред да продолжите со Вашата проценка и носењето одлука, треба да обрнете внимание на можната потреба од дополнителни ИЗП. Потребно е да ги разгледате ИЗП во врска со новите информации кои се дадени за време на сослушувањето, а кои не сте имале можност да ги вкратите при сослушувањето.

Пример од случајот во Колумбија

Во текот на сослушувањето, барателот од Колумбија спомнал нови околности поврзани со потребите од меѓународна заштита (Пример 2 на стр. 32). Како резултат на тоа, вие треба да се запознаете во нови теми, како што е состојбата во врска со слободата на изразување во Колумбија, можните санкции за клеветење на властите ,итн. Треба да побарате релевантни ИЗП пред да започнете со носење на одлуката.

3.3.1. Проценка на кредибилитетот

Во овој дел, фокусот ќе го ставиме на проценка на доказите со кои се поткрепуваат сите материјални факти во случајот, проценка на кредибилитетот на секој материјален факт, а особено надворешниот кредибилитет.

При проценката на исказите и сите други докази, потребно е да се погрижите деловите од доказите што се проценуваат да бидат поврзани со секој материјален факт, а секој материјален факт да го процените според индикаторите за кредибилитет.

При проценка на кредибилитетот, прво е потребно да направите проценка на **внатрешниот кредибилитет** на исказите на барателот во однос на релевантните индикатори за кредибилитет, т.е. дали има доволно детали, специфичност и конзистентност ⁽³²⁾. Потоа треба да продолжите

⁽³²⁾ За целосно да се сфати методологијата за проценка на докази и подетални насоки како да продолжите со проценка на кредибилитетот и ризикот, консултирајте го *Практичниот водич на: проценка на докази на EASO*, март 2019 година.

со проценка на **надворешниот кредибилитет** на исказите и другите делови од доказите кои го поткрепуваат тврдењето, користејќи ИЗП и други докази што можеби сте ги прибрале. На крај, ќе донесете заклучок, земајќи ги превид внатрешниот и надворешниот кредибилитет. Имајте на ум дека не е секогаш неопходно да се врши сеопфатно пребарување на детални ИЗП. Пред да започнете со темелно пребарување на ИЗП или да барате помош од специјализираното одделение за ИЗП, треба да размислите дали одговорот на дополнителното прашање за истражување може да биде од таква природа што би ја променило проценката на материјалниот факт. На пример, ако е очигледно дека исказите на барателот за негово учество во демонстрации немаат кредибилитет (сериозни противречности и неконзистентности во исказите), дали подетални ИЗП за тоа што се случувало за време на демонстрациите би можеле да ја променат проценката на глобалниот кредибилитет на овој материјален факт како што бил досега проценуван?

За време на проценката на надворешниот кредибилитет, вие треба да ги **потврдите информациите** кои се користени од различни извори во однос на стандардите за квалитет на ИЗП. Потврдување на информациите може да се направи преку внимателно разгледување на потеклото на информациите обезбедени од секој извор и вкрстено проверување, потврдување и усогласување со информации од други извори. Во повеќето случаи, ќе биде важно да не се потпирате само на еден извор, туку на повеќе извори од различен тип, по можност најмалку три различни извори, за да постигнете усогласување на различните перспективи.

Потребата од вкрстено проверување и потврдување на информациите при проценка на надворешниот кредибилитет на материјалните факти, зависи од природата на информациите и изворите. Потребата е особено голема во следните случаи.

- Кога станува збор за суштинска работа во барање на меѓународна заштита.
- При опис на водечки тренд или значајна ситуација.
- Кога информациите не исполнуваат одредени критериуми за квалитет на ИЗП.
- Кога информациите доаѓаат од анонимни извори. Во пракса, обично другите неанонимни извори кои биле пронајдени со цел да се изврши вкрстено проверување и поткрепа ќе бидат наведени во одлуката.

При потврдување и поткрепување на информациите, треба да ги земете предвид следните начела.

- При спроведување сопствено истражување, кога е можно, консултирајте го примарниот извор или оригиналниот извор, за да избегнете заобиколување, погрешно поткрепување и погрешно цитирање на информации.
  - Заобиколување се случува кога секундарни извори се цитираат едни со други, наместо да се повикате на оригиналниот/примарниот извор. Не идентификувањето на заобиколување може да доведе до употреба на информации кои можеби не се најнови како што се чини, или да настане извртување на информациите.
  - Погрешна поткрепа се случува кога дел од информациите се чини дека е поткрепен со информации од различни извори, а всушност информациите произлегуваат од истиот примарен/оригинален извор ⁽³³⁾.

⁽³³⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 г.

- о Погрешно цитирање се случување кога првичната информација се повторува на начин кој е неточен.

Кога примарен/оригинален извор е локална медиумска организација, имајте ја предвид потребата од проценување дали земјата има активен и слободен печат, како и можно постоење на цензура или самоцензура.

Покрај тоа, не заборавајте дека може да постои временски јаз меѓу одреден настан и објавувањето на информација за настанот. Одредени извори имаат долготрајни постапки на одобрување или долги циклуси на објавување што предизвикува одложувања, па така, има разлика меѓу периодот на известување и датумот на објавување.

Во случај кога има достапни извештаи за ИЗП кои биле објавени од национално одделение за ИЗП или од EASO, корисно ќе биде да ги разгледате прво нив. Ова е затоа што авторите ги имаат проценето изворите што се користени во извештајот во согласност со стандардите за квалитет наведени во [Дел 1.4 Стандарди за квалитет на ИЗП](#).

- ИЗП што се користат за носење за одлука треба колку што е можно повеќе да бидат засновани на јавно достапни извори. Користењето јавни информации е директно поврзано со стандардот за квалитет кој се однесува на транспарентноста и следливоста. Воедно, тоа овозможува постигнување на стандардот за точност и актуелност, со тоа што им овозможува на другите внимателно да ги разгледаат информациите и да придонесат за нивно коригирање и изменување. Ако се користи доверлив или анонимен извор ⁽³⁴⁾, потребно е да се потврди квалитетот на изворот. Потребно е да се процени изворот во однос на критериумите за квалитет, што ќе овозможи да им се даде тежина на информациите во одлуката. На пример, Вие би требало да ги оцените операциите/присуството/улогите на изворите во релевантната област, сериозноста на истрагите, реномето, итн. Исто така е важно да се измерат, споредат и поткрепат анонимните информации во контекст на други ИЗП. Потпирањето на само еден анонимен извор треба да се избегнува. Анонимните извори треба да се проценуваат во зависност од степенот до којшто се конзистентни со другите достапни ИЗП. Ако анонимните извори не се конзистентни со преостанатите информации, бидете внимателни. Кога заклучоците се конзистентни со другите ИЗП, анонимните извори добиваат на тежина, односно се смета дека се поткрепени ⁽³⁵⁾.

За да потврдите информации, потребно е да добиете **релевантни, временски-релевантни и точни** ИЗП од веродостојни извори. ИЗП треба да бидат колку што е можно поконкретни и поврзани со состојбата на која се повикува барателот. Меѓутоа, информациите поврзани со пошироката перспектива на релевантниот контекст може исто така да бидат корисни, во зависност со материјалните факти што ги проценувате. Видете го примерот подолу.

Пример од случајот во Колумбија

Вие го проценувате случајот од Колумбија, особено материјалниот факт којшто е поврзан со законите со коишто се соочува барателот затоа што работела во НВО која се занимава со човековите права. Според надворешниот кредибилитет на овој материјален факт, во Вашата одлука не треба да бидат наведени само информации за НВО во која што работел барателот, дејноста на НВО и третманот со којшто се соочуваат членовите на НВО, туку исто така и информации за моменталната

⁽³⁴⁾ За повеќе детали погледнете во [Дел 1.3.Важни процедурални концепти кога се користат ИЗП](#).

⁽³⁵⁾ ЕСЧО, 28 јуни 2011 година, *Суфи и Елми*, op. cit. fn. 5, став 233.

состојба на слични НВО во Колумбија. Тука спаѓаат проблемите и препреките со коишто тие се соочуваат, дали нивните членови се редовно цел на закани, дали имаат поддршка од владата или пак наидуваат на отпор од владата. Овие информации би можеле да се надополнат со информации за општиот третман со кој се соочуваат лицата коишто ги бранат човековите права во земјата.

Не заборавајте дека **релевантноста и точноста** на ИЗП во случајот се поважни од обемот на прибрани ИЗП. Воздржете се од повикнување на ИЗП коишто не се поврзани со предметот. Нема потреба во Вашата одлука да ги цитирате сите извештаи за ИЗП што сте ги прибрале за време на постапката. Повикајте се само на оние коишто се релевантни за случајот.

Пример од случајот во Ирак

При проценување на случајот од Ирак, Вие имате на располагање ИЗП за состојбата на Јазидите во Ирак. Тука спаѓаат информации за историјата на ИСИС, меѓу кои и извештаи на меѓународни организации за грабнување на млади Јазиди од страна на ИСИС; извештаи од меѓународни организации за состојбата на немажените жени во Ирак и извештаи за безбедносната состојба во Ирак.

При цитирање на ИЗП во надворешниот кредибилитет на материјалниот факт кој е поврзан со присуството и однесувањето на ИСИС, овие ИЗП треба да се фокусирани на присуството на ИСИС во таа област во 2014 година и на однесувањето кон цивилното население, особено кон Јазидите, а уште повеќе кон немажените жени Јазиди со деца. Информации за регрутираните млади мажи Јазиди од страна на ИСИС во таа област во 2014 година не би биле релевантни за овој случај. Меѓутоа, ако ова регрутирање исто така ги засега и жените, тогаш оваа информација веднаш би станала релевантна и суштинска за овој случај. Би било корисно да се цитираат ИЗП за општата безбедноста состојба во Ирак, сè додека би биле релевантни за случајот, со цел да се стават конкретни информации во контекст.

Откако ќе се утврдат релевантните ИЗП, важно е јасно да се наведе врската меѓу ИЗП што ги давате и Вашиот аргумент.

3.3.1.1. Ситуации кога се проценуваат ИЗП кои подлежат на проценка на надворешен кредибилитет

При користење ИЗП за проценување материјални факти, **може да се соочите со следните ситуации.**

А. Поткрепени ИЗП

Ако веродостојни ИЗП ги поддржуваат исказите на барателот или други доставени докази, тогаш може да се смета дека е востановен надворешен кредибилитет на конкретниот материјален факт. Не мора да значи дека материјалниот факт би бил прифатен затоа што е потребно да се востанови и внатрешен и надворешен кредибилитет.

Пример од случајот во Сирија

Во случајот од Сирија, барателот изјавил дека ја напуштил земјата поради безбедносната состојба и задолжителното регрутирање во армијата, што е во согласност со достапните ИЗП.

Погледнете ја подолу врската меѓу ИЗП и материјалниот факт.

Барателот би бил регрутиран во армијата и принуден да се бори против сопствениот народ во граѓанска војна. Ова е поддржано од неколку извештаи ⁽³⁶⁾ во кои се наведува дека воената служба во Сирија е универзална и задолжителна за мажи на возраст од 18 до 42 години, па дури и до 54 години. Задолжителниот воен рок трае од 18 до 21 месец. Воениот рок го спроведува државата и мажите коишто биле регрутирани во периодот во кој заминал барателот, биле обврзани да учествуваат во војната.

В. Контрадикторни ИЗП

• ИЗП кои се контрадикторни со исказите на барателот

ИЗП коишто очигледно се контрадикторни со наведените материјални факти претставуваат негативен фактор за надворешен кредибилитет. Кога ќе се открие неконзистентност со ИЗП за време на сослушувањето, Вие треба да му го појасните тоа на барателот за да му дадете можност да објасни, како што е опишано во делот погоре. Меѓутоа, кога неконзистентноста меѓу исказите на барателот и ИЗП ќе се открие по личното сослушување, Вие треба внимателно да ги користите таквите неконзистентности само во Вашите наоди за кредибилитет. Следете ја Вашата национална пракса во случај на наоѓање неконзистентности меѓу исказите на барателот и ИЗП по сослушувањето. Можеби ќе треба да го повикате барателот на дополнително сослушување или да го известите за можноста да ги коментира прибраните докази за случајот и да даде дополнителни појаснувања, или пак да го информирате барателот на друг начин. Во одлуката, кога користите ИЗП кои се контрадикторни со исказите на барателот и другите докази, проценката на изворот треба јасно да биде претставена. Истовремено, материјалниот факт треба соодветно да се процени. Не е доволно да се напомене дека постои контрадикторност меѓу исказите и ИЗП за да се одбие еден материјален факт како целина. Контрадикторноста треба да се поврзе со суштината на материјалниот факт и да се измери со другите забележани индикатори за внатрешниот и надворешниот кредибилитет.

Пример од случајот од Колумбија за ИЗП кои се контрадикторни со исказите на барателот

Барателот тврди дека таа работела во одредена НВО неколку години. Во таа смисла, би било разумно да се очекува од неа да ја знае организациската структура на таа НВО. Меѓутоа, информациите за структурата што биле пронајдени во различни извори се разликуваат од исказите на барателот. Ова е негативен наод за надворешниот кредибилитет при проценка на релевантните материјални факти, што не значи дека материјалниот факт ќе биде одбиен само врз основа на оваа контрадикторност.

⁽³⁶⁾ На пример, релевантни извори може да се најдат овде: EASO, *Извештај за ИЗП: Сирија - Насочување кон индивидуални лица*, март 2020 година.

• Контрадикторни ИЗП коишто произлегуваат од различни извори

Ако најдете ИЗП од различни извори при што, едната информација е контрадикторна, а другата се совпаѓа со исказот на барателот, треба да имате предвид дека на ИЗП треба да им се пристапи на неутрален начин. На еден извор не може да му се даде приоритет затоа што повеќе одговара на Вашата проценка за постигнување определен исход или заклучок. Во ваква ситуација, треба да започнете со соодветна проценка на изворот за да утврдите кој извор е поверодостоен. Истовремено, треба да се обидете да пронајдете други извори во врска со темата. Потребно е **критички да им пристапите на изворите** така што ќе ги анализирате одговорите на прашањата за проценка на изворот: **кој, што, зошто, како, кога** ⁽³⁷⁾. На пример, не заборавајте дека авторите обично се фокусираат на конкретни теми и поради тоа имаат ограничена перспектива. Сите гореспоменати аспекти треба се земат предвид при проценување на ИЗП и индикаторите за кредибилитет. Ако материјалниот факт остане непотврден, треба да се примени член 4(5) од ДК (пречистен текст) (начело на основан сомнеж) за да се постигне заклучок за тоа дали таквиот факт се прифаќа или не. Ако петте критериуми од член 4(5) од ДК (пречистен текст) се применат кумулативно, мора да го примените начелото на основан сомнеж и да го прифатите материјалниот факт. Меѓутоа, Вашите заклучоци треба да се засноваат на разумен баланс на критериумите наведени во член 4(5), земајќи ги предвид индивидуалните и контекстуалните околности на барателот ⁽³⁸⁾.

Пример од случајот во Сирија

Барателот од Сирија изјавил дека по студентските демонстрации, државните власти започнале со апсење на учесниците. Оваа информација ја поддржале вработените во локалните НВО, меѓутоа таа е контрадикторна со написите во весниците. По проценувањето на изворот, Вие сфаќате дека весникот е поддржуван од локалните власти, па оттука очигледно е дека е пристрасен.

С. Недостаток на ИЗП

Во некои случаи, нема да има достапни ИЗП за проценување на искажани материјални факти. Меѓутоа, недостатокот на ИЗП не мора да значи дека настан/лице/прашање не постоело или не се случува или не постои. Недостатокот на ИЗП може да се должи, на пример, на ограничен пристап до информации во земјата на потекло, или поради тоа што станува збор за мал или неважен настан. Затоа, недостатокот на ИЗП не треба сам по себе да води до негативен наод за кредибилитетот, туку само треба правилно да се направи проценка. Во врска со надворешниот кредибилитет на материјалниот факт, треба да наведете недостаток на информации, спомнувајќи дека сте направиле истражување и сте консултирале јавно достапни извори, но дека не сте нашле никакви информации. Потоа, треба да размислите за примена на член 4(5) од ДК (пречистен текст) (начелото на основан сомнеж ⁽³⁹⁾).

⁽³⁷⁾ За проценка на извор, погледнете во [Дел 1.5. Важноста на проценката на изворот](#).

⁽³⁸⁾ За подетална анализа на примената на начелото придобивка од сомнеж, консултирајте го [Практичниот водич: проценка на докази на EASO](#), март 2015 година.

⁽³⁹⁾ Секогаш кога искажан материјален факт останува непотврден, треба да се примен член 4(5) од ДК (пречистен текст) кој се однесува на начелото на основан сомнеж, за да се постигне појасен заклучок за тоа дали фактот се прифаќа или не. Ако петте критериуми од член 4(5) од ДК (пречистен текст) се применат кумулативно, мора да го примените начелото на основан сомнеж и да го прифатите материјалниот факт. Меѓутоа, Вашите заклучоци треба да се засноваат на разумен баланс на критериумите наведени во член 4(5) (пречистен текст), земајќи ги предвид индивидуалните и контекстуалните околности на барателот. За подетална анализа на примената на начелото основан сомнеж, разгледајте го [Практичниот водич на: проценка на докази на EASO](#), март 2015 година.

Пример од случајот во Колумбија

Не се пронајдени информации за НВО каде што работел барателот. Може да има многу причини за ова, како што е фактот дека НВО била неодамна основана или дејствува само на локално ниво. Вашата проценка ќе се заснова на контекстот и на околностите на случајот, како и на проценката на другите материјални факти. Исто така, потребно е да ги истражите информациите за присуството, активностите и начинот на кој се третираат другите НВО кои работат на полето на човековите права во земјата.

D. Единствен примарен извор

Ако информациите се најдени **само од единствен извор**, треба да се процени контекстот на тој извор, како на пример, дали за земјата и/или контекстот се известувало генерално и нашироко или не; или дали изворот за кој станува збор е единствено ставен за да ги документира информациите со кои располага.

Во одлуката треба да го наведете фактот дека можело да се најде само еден извор. Изворот треба да се опише накратко и да се објасни контекстот земајќи ги предвид гореспомнатите елементи. Не заборавајте да направите правилна проценка на изворот кога се сомневате во веродостојноста на изворот ⁽⁴⁰⁾.

Имајте на ум дека не е неопходно секој личен аспект од тврдењето да биде потврден со релевантни ИЗП. ИЗП честопати не се фокусираат само на еден барател туку на општиот контекст и состојбата во земјата. Видете пример на стр. 39 (барател од Колумбија).

3.3.1.2. Проценка на документи

ИЗП би можеле да се консултираат за да се проценат релевантни **документи** доставени од барателот, со цел да се провери дали конкретниот вид на документ е издаден во земјата на потекло или местото на живеење на барателот и дали процесот на издавање бил во согласност со ИЗП. Содржината и формата на документот исто така треба да бидат конзистентни во ИЗП. Компатибилноста со ИЗП е еден од критериумите што ќе Ви помогнат при проценката на документите кои се дел од доказите кои се обезбедени од барателот ⁽⁴¹⁾. Документ издаден спротивно на вообичаената пракса во одредена земја на потекло секако би претставувал основа за понатамошни истражувања во смисла на проценка на кредибилитетот.

Одредени земји имаат специфични бази на податоци, со примери на постојни документи од различни земји. Проверете ја достапноста на ваквите бази на податоци во Вашата земја. Како алтернатива, може да го консултирате Јавниот интернет регистар на автентични документи за патување и идентитет (ПРАДО) ⁽⁴²⁾.

⁽⁴⁰⁾ EASO, *Методологија за изготвување извештаи за информации за земјата на потекло*, јуни 2019 година, стр. 16.

⁽⁴¹⁾ За подетални насоки за проценка на документи, консултирајте го *Практичниот водич: проценка на докази на EASO*, март 2019 година.

⁽⁴²⁾ ПРАДО е повеќејазичен веб-сајт со информации за автентични документи за идентитет и патување (видете исто така од трети земји), организирана од Генералниот секретаријат на Советот на ЕУ (ГСС). Вклучува информации за валидноста и другите законски аспекти, како и технички описи (вклучително и описи на некои од најважните безбедносни карактеристики) на овие документи. За повеќе информации, може да ја посетите ПРАДО [овде](#).

3.3.2. Проценка на ризик

Штом проценката на кредибилитетот е завршена, ќе продолжите со проценка на ризикот врз основа на сите прифатени материјални факти. Проценка на ризикот претставува анализа на идни дејства со цел да се процени потребата од меѓународна заштита на конкретниот барател. Таа го разгледува идниот ризик, односно веројатноста дека би се случиле идни настани, врз основа на прифатените факти ⁽⁴³⁾ што ги имате на располагање во моментот на носење на одлуката. Проценката на ризик го анализира идниот ризик на барателот врз основа на релевантни стандарди на докажување ⁽⁴⁴⁾.

Во случај кога идниот ризик произлегува од инцидент(и) што се случил(е) или состојба(и) која(и) постоела(е) во минатото, повеќето ИЗП можеби веќе биле искористени во рамки на проценка на надворешниот кредибилитет на материјалните факти. Можеби ќе треба да ги нагласите ставките од овие информации што се веќе обезбедени при проценката на надворешниот кредибилитет и/или да обезбедите дополнителни информации за тековната состојба што може да се поврзе со ризикот за барателот во случај на негово враќање во земјата на потекло. Обемот и содржината на овие информации зависи од тековната ситуација и колку таа состојба се променила откако барателот ја напуштил земјата на потекло.

Од примерот погоре и различните сценарија, очигледно е дека се можни идни ризици по барателот коишто не се (само) поврзани со настаните што се случиле во минатото, туку се поврзани со промените во земјата на потекло и/или со личната состојба. Затоа, мора да истражувате и да ги користите најновите релевантни ИЗП, во контекст на индивидуалните карактеристики и околности на случајот, со цел да процените дали постои иден ризик по барателот.

Пример од случајот во Ирак

Барателот се плаши за својот живот и животите на нејзините деца поради присуството на ИСИС во областа и малтретирањето на Јазидите, особено жените Јазиди, имајќи предвид дека таа е самохрана мајка. Ајде да го разгледаме сценариото во кое за време на проценката на материјалниот факт во врска со присуството на ИСИС и нивното однесување кон Јазидите, особено кон самохраните мајки, сте откриле ИЗП коишто потврдуваат дека овие профили на лица се соочувале со екстремна опасност во 2014 година кога барателот ја напуштил земјата. При проценка на идниот ризик, потребно е да проверите дали тие опасности сè уште се присутни. Затоа потребно е да пронајдете ажурирани информации за состојбата. Ако информациите потврдат дека состојбата не се променила од 2014 година, тогаш треба да ги поврзете информациите за минатото со новите наоди за да го поткрепите идниот ризик. Меѓутоа, ако новите информации укажуваат дека состојбата во областа се променила и дека ИСИС не е веќе присутна, може да заклучите дека барателот не се соочува повеќе со овој ризик. Во таков случај, ќе треба да се повикате на сите информации коишто ја одразуваат јасната промена на состојбата во областа и да направите разлика меѓу состојбата кога барателот ја напуштил земјата и тековната состојбата при проценување на идниот ризик.

⁽⁴³⁾ Во член 4(3)(а) од ДК (пречистен текст) е наведено дека сите релевантни факти што се однесуваат на земјата на потекло во моментот на донесување на одлука за барањето, вклучително и законите и регулативите на земјата на потекло и начинот на кој тие се применуваат се дел од елементите што треба да бидат земени предвид при проценување на тврдење.

⁽⁴⁴⁾ Стандардот на докажување се однесува на прагот што треба да се задоволи за да се утврди степен на веројатност дека одреден настан може да се случи. Стандардот на докажување што најчесто се применува при проценување на основан страв од прогон и реален ризик од сериозна повреда е „разумен степен на веројатност“, како што е објаснет во [Практичен водич за проценка на докази](#) на EASO, март 2015 година, стр. 21.

Во следниот чекор, потребно е да ги процените другите релевантни ризици кои се поврзани со индивидуалните карактеристики и околностите на барателот. Во таа смисла, ќе најдете информации коишто покажуваат дека самохраните мајки без семејство се соочуваат со многу опасности во општеството. Овие ризици може да го достигнат нивото на насилство коешто во минатото се поврзувало со ИСИС, меѓутоа Вие треба да го процените ризикот за неа и нејзините деца во однос на општествениот третман на слични профили. Од друга страна пак, ако за време на нејзиниот престој во Вашата земја, барателот се омажи со друг барател од истата област во Ирак, тоа ќе влијае врз информациите што треба да ги приберете за го процените идниот ризик. Тоа е така бидејќи во случај на враќање, таа ќе биде мажена жена со деца. Ако сопругот е од друга земја, на пример од Сомалија, тогаш ќе треба да истражите информации за можностите на Ирачанките да доведат во Ирак сопруг кој е странец и да добијат дозвола за постојан престој за сопругот, како и за начинот на кој се постапува со парови од различни раси во Ирак.

Во рамки на проценката на ризик, исто така ќе треба да ја процените можната достапна заштита од властите во земјата на потекло на барателот или вообичаеното живеалиште, кога вршителот на прогон не е државен субјект. ИЗП може да бидат од суштинско значење за да се утврди дали државата може и сака да го заштити барателот. Кога разгледувате информации поврзани со достапноста на заштита од страна на националните власти, може да најдете на различни сценарија.

Пример од случајот во Колумбија

Може да најдете информации дека полицијата ги одбива сите жалби против Las Águilas Negras, па дури и дека има многу припадници на полицијата коишто соработуваат со организацијата. Тоа јасно покажува дека полицијата ги толерира, па дури и ги поддржува дејствата на Las Águilas Negras. Овие информации ќе Ви помогнат да го поткрепите фактот дека барателот не може да добие заштита ако се врати во земјата на потекло, затоа што властите не сакаат да ја заштитат. Како алтернативна можност, информациите за реакцијата на властите може да покажат дека полицијата се обидува да им помогне на лицата коишто бараат заштита, но без резултати, затоа што тие немаат моќ да ги фатат Las Águilas Negras, поради силните врски на организацијата со политичарите. Овие информации ќе Ви помогнат да потврдите дека властите не се во можност да му обезбедат заштита на барателот.

Најнови (ажурирани) ИЗП се исто многу значајни при проценување на ризиците од сериозна повреда и примената на член 15 од ДК (пречистен текст), а особено:

- смртна казна, за член 15(а);
- тортура или нечовечко или понижувачко постапување или казнување, за член 15(б);

и

- природата на конфликтот;
- областите на конфликтот; и
- нивото на насилство, за член 15(в)

За таа цел, извештаите за безбедносната состојба во земјата Ви овозможуваат да приберете најнови и веродостојни информации за безбедносната состојба.

3.3.3. Внатрешна заштита

По утврдување на потребите од заштита, можеби ќе треба да ја разгледате достапноста на алтернатива за внатрешна заштита (АВЗ). Покрај сите информации што сте ги прибрале до тој момент, ќе треба да побарате дополнителни ИЗП за да го процените следното.

- А. Дали делот од земјата на потекло што се разгледува за АВЗ е **безбеден** за барателот. Ќе треба да приберете информации за безбедносната состојба и вршителите на прогон, областа под нивно влијание и нивната способност да дојдат до барателот, да го следат и да го таргетираат на потенцијалната локација за АВЗ. Истовремено, ќе треба да побарате информации за вршителите на прогон, способноста и подготвеноста на давателите на заштита да обезбедат делотворна и долготрајна заштита на потенцијалната локација за АВЗ, на пр. информации за способноста на владата и безбедносните сили да го заштитат цивилното население и да обезбедат и задржат контрола над локацијата за АВЗ, полициско присуство, итн.
- В. Дали барателот може безбедно и легално да **пристапи** во делот на земјата на потекло кој се разгледува како опција за АВЗ. Потребни Ви се информации за маршрутата на патување за пристигање до локацијата за АВЗ од земјата во која што барателот поднел барање за меѓународна заштита, можните законски ограничувања и препреки за влез и престој, можните ризици за време на патувањето до дестинацијата (на пр. контролни пунктови) итн.
- С. Дали од барателот може разумно да се очекува дека ќе се насели во делот на земјата на потекло кој се разгледува како опција за АВЗ. Во таа смисла, особено треба да бидат загарантирани основните потреби, како што се храна, засолниште, хигиена, основна здравствена заштита и можност за обезбедување егзистенција ⁽⁴⁵⁾. Токму затоа, понекогаш ќе треба да барате информации за можностите за работа, стапката на невработеност, стапката на сиромаштија, достапноста на хуманитарна помош, медицински капацитети, аранжмани за сместување и изнајмување, санитарни услуги, водоснабдување, итн.

При Вашето истражување, не заборавајте да ги земете предвид индивидуалните околности на барателот, како што се возраст, пол, семеен статус, здравствена состојба, општествен статус и образование, јазик, родов идентитет, сексуална ориентација, итн. На пример, ќе треба да барате информации за достапноста на специјализирани медицински услуги, ако барателот има конкретен здравствен проблем; работни можности за лице кое припаѓа на религиозно малцинство коешто може да се соочи со дискриминација; и информации за последиците од отсуството на граѓанска регистрација и документација во врска со обезбедување засолниште или основна егзистенција, итн..

Не заборавајте, при проценка на алтернатива за внатрешна заштита, товарот на докажување се префрла на властите кои се задолжени да ги утврдат овие работи.

⁽⁴⁵⁾ Видете EASO, *Практичен водич:Квалификација за меѓународна заштита*, април 2018 година.

3.4. Референци во одлуката

За да се обезбеди **транспарентност и следливост**, потребно е да се **повикате** на и да ги **цитирате ИЗП на јасен начин** во Вашата одлука за да им овозможите на читателите да пристапат до информацијата, во согласност со начелото на „еднаквост“ (погледнете го [Дел 1.3.Важни процедурални концепти при користење ИЗП](#)). Секоја информација треба да биде **следлива** до нејзиниот извор, со минимално спомнување на авторот, насловот и датумот на објавување, на пример:

- Médecins Sans Frontières, *Поставено да експлодира*, април 2017 година, стр. 18.

За дополнителни упатства за повикување на изворот, погледнете го *Водичот за пишување и упатување за извештаи за информации за земја на потекло (ИЗП) на EASO* ⁽⁴⁶⁾ или следете ја Вашата национална законска регулатива и пракса.

⁽⁴⁶⁾ EASO, *Водич за пишување и упатување за извештаи за информации за земјата на потекло (ИЗП) на EASO*, јуни 2019 година.

4. Исклучување

И покрај тоа што фокусот на оваа алатка е на теми поврзани со инклузијата, важно е да се знае дека ИЗП имаат важна улога и при детектирање и разгледување случаи за исклучување.

Навременото откривање на можен случај на исклучување за време на постапка за азил е од суштинско значење. ИЗП може да помогнат во овој процес преку сигнализирање на специфични информации што може потенцијално да го иницираат процесот на исклучување на тие профили од понатамошно разгледување (на пр. членство/припадност на определен субјект, вид активности или природа на дејство). Покрај тоа, ИЗП би можеле да обезбедат историски податоци за општата состојба во конкретна земја на потекло и релевантните чинители кои се одговорни за извршување на дејства што водат до исклучување, вклучително и големи прекршувања на човековите права и злоупотреби, како и тешки кривични дела кои ги вршат.

Откако ќе се детектира потенцијален случај за исклучување, ИЗП може да помогнат при разгледување на исклучувањето и поконкретно да се процени кредибилитетот на исказите на барателот и фактите кои се однесуваат на исклучувањето.

Во контекст на проценка на докази за целите на исклучување, имајте на ум дека товарот на докажување е на органот кој ги носи одлуките. Исклучок од ова се две ситуации во кои товарот на докажување е префрлен од државата на барателот, како што е објаснето во *Практичниот водич: исклучување на EASO* ⁽⁴⁷⁾. Овој стандард на докажување („сериозни причини што треба да се земат предвид“) е повисок од оној за проценка на ризик при утврдување на потребата од меѓународна заштита („разумен степен на веројатност“). Затоа, информациите што се користат за исклучување на баратели на меѓународна заштита мора да бидат веродостојни и точни, со цел да го задоволат стандардот на докажување.

Честопати, информациите што се релевантни за вклучување, исто така се релевантни и за исклучување, особено информациите за вршителите на прогон и дејствата на прогон. Вообичаен проблем при истражување ИЗП за теми поврзани со исклучување е тоа што на некои прашања ќе биде тешко да се одговори преку истражување на јавно достапни извори, особено на подеталните прашања. Затоа, важно е да се има разумни очекувања за тоа какви ИЗП можат или не можат да се најдат. На пример, обично тешко може да се дојде до информации за службени лица на пониски функции. Исто така, понекогаш може да нема достапни ИЗП за да се утврди:

- дали се случиле некакви дејствија кои водат до исклучување;
- дали барателите имале улога при извршувањето на вакви дејствија, и ако е така, нивната конкретна улога/дејствија, времето и местото на извршување на дејствата;
- сите елементи поврзани со околностите, коишто ја негираат индивидуалната одговорност или другите релевантни аспекти.

Овој дел дава основни насоки за употребата на ИЗП при потенцијални случаи на исклучување. За потемелен вовед во темата, погледнете го *Практичниот водич за исклучување на EASO* ⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁷⁾ Погледнете го Поглавје 5 во EASO, *Практичен водич: исклучување*, јануари 2017 година.

⁽⁴⁸⁾ EASO, *Практичен водич: исклучување*, јануари 2017 г.

4.1. Утврдување елементи кои иницираат потреба од разгледување на исклучување

Индикациите за можна вклученост во дејствија кои водат до исклучување можеби веќе се случиле во фазата на регистрација и може да се појават во кој било момент од личното сослушување. За да се подготвите за сценарио во кое исклучувањето станува релевантно во текот на сослушувањето, потребно да имате познавање на контекстот во земјата за која станува збор за да може да ги утврдите елементите на иницирање. Важно е да се приберат ИЗП на теми како на пример, дали има вооружен конфликт во земјата или во делови од земјата, дали земјата на потекло има репресивен режим или дали постојат вооружени или криминални групи. Исто така е важно да се приберат ИЗП за прекршувања на човековите права, злоупотреби и сериозни кривични дела кои се поврзани со режимот или вооружени групи или дали постои поврзаност меѓу барателот и профилите на чинители за коишто е познато дека биле вклучени во дејствија кои подлежат на исклучување. Конструкцијата на временски рамки со помош на ИЗП може да биде корисна алатка во случаи на исклучување. Таква временска рамка добиена преку ИЗП може да се користи за подготовка на сослушување, за проценка дали лицето можеби било вклучено во дејствија што водат до исклучување во конкретен временски период и место или за да се побараат повеќе информации од барателот за конкретни настани. По временската рамка, внимание треба да посветите и на списокот на профили на чинители за кои е познато дека биле вклучени во дејствија кои водат до исклучување, како и индикациите што може да Ве предупредат дека барателот можеби припаѓа на некој од наведените профили. Со добра подготовка за сослушувањето, Вие ќе го имате потребното знаење за да ги поставите вистинските прашања. Тоа може да ви обезбеди информации од барателот што може да го олеснат понатамошното истражување.

Пример од случајот во Сирија

Станува збор за млад маж кој доаѓа од земја во која се води граѓанска војна, каде што е општо познато дека се случуваат злосторства против човештвото, воени злосторства и други зверства во голем обем од најразлични извршители. Покрај тоа, според општите достапни информации, постојат практики на принудно регрутирање млади мажи или пак нивна тенденција за приклучување кон вооружени групи инволвирани во конфликтот, заради добивање финансиска поддршка или други предности. Барателот живеел во област (Хомс) каде што се случиле насилни демонстрации во периодот кога живеел таму. Овие елементи се индикации дека исклучувањето би можело да стане релевантна тема за истражување.

Некои теми од ИЗП што може да ги разгледате за да се подготвите за сослушувањето за овој случај се следните.

- Кои чинители (воени, вооружени групи, терористички организации итн.) биле активно вклучени во конфликтот во Сирија?
- Кои вооружени групи биле активни во Хомс, Хама и Сармин во споменатите временски периоди? Кои биле тие организации? Кои им се основните цели? Кој е нивниот *начин на работа*? Како ги регрутираат нивните членови?
- Територијална контрола: кој чинител ги контролирал споменатите места и во кои периоди?
- Кои чинители биле инволвирани во демонстрациите што се одржале во Хомс во 2013 година и какви злоупотреби на човековите права, прекршувања и сериозни злосторства извршиле за време на овој настан?

Со претходна подготовка за сослушувањето, Вие ќе можете да поставите релевантни дополнителни прашања и да ги идентификувате можните отстапувања меѓу приказната на барателот и ИЗП за време на сослушувањето. Ако идентификувате вакви отстапувања или ако има разлики во исказите на барателот, потребно е да му дадете можност да ги објасни. Ако барателот открие, на пример, дека членувал во организација или други околности што можеби се релевантни, погрижете се да го снимите исказот на барателот. Поставете прашања за факти што би можеле да бидат потврдени или контрадикторни со ИЗП по понатамошно истражување.

Се препорачува да прашувате за факти што може да се проверат и да ги запишете термините како што се рангови и под-дивизии на јазикот на барателот и да ги добиете имињата на командантите со повисок ранг во командната хиерархија.

Пример од случајот во Сирија

Врз основа на знаењето што произлегува од ИЗП, прашањата што би можеле да му ги поставите на барателот за време на сослушувањето се наведени подолу. Овие прашања би требало да започнат со отворени прашања за животот на барателот во присуство на ал-Нусра Фронтот, а потоа да ги стесните и да ги фокусирате на конкретна тема.

1. Колку долго сте живееле во областа Сармин?
2. Дали сте свесни кој го контролирал Сармин, за време на Вашиот престој во областа?

Барателот одговара дека во тој период, ал-Нусра Фронт го контролирал Сармин.

3. Каков Ви беше животот во присуство на ал-Нусра Фронт во областа?
4. Дали Вие/Вашето семејство се соочувате со проблеми со членови на ал-Нусра Фронт додека живеете во областа Сармин?

Барателот одговара дека тие се обиделе да го регрутираат, но тој одбил да им приклучи затоа што не се согласува со нивната идеологија. Тие не му пристапиле повеќе и тој немал никакви други проблеми со нив по тој настан. Членовите на неговото семејство немале проблеми со ал-Нусра. Меѓутоа, според нашите информации, ал-Нусра била вклучена во присилно регрутирање и лицата коишто одбиле да им се приклучат ги сметала за противници во тој период и тие/нивните семејства биле цел на насилни дејствија. Покрај тоа, во информациите се вели дека единствен начин на којшто маж, способен да војува, би можел да живее во Сармин без да се соочува со проблеми со ал-Нусра е да се приклучи на групата.

Дополнително прашање што може да го поставите е:

5. Како ќе го објасните тоа што во Вашиот случај, ал-Нусра не преземала никакви мерки против Вас или против Вашето семејство по Вашето одбивање да им се приклучите и сте можеле мирно да живеете таму?

4.2. Дополнително истражување на идентификувани индикатори за исклучување

Ако за време на сослушувањето се појават индикации за можна вклученост во дејствија кои водат до исклучување, ќе треба да спроведете дополнително истражување на ИЗП или да го контактирате Вашето одделение за ИЗП со цел да ги испитате и процените индикаторите за исклучување. Ако се потребни дополнителни информации, можеби ќе треба да спроведете второ сослушување фокусирајќи се на исклучувањето, освен ако не го упатите случајот до посебно национално одделение/експерт кој работи на случаи на исклучување. Упатувањето до друго одделение или експерт зависи од националната пракса и/или од определени околности во случајот.

Во оваа фаза, Вие би требало да можете да направите потесен избор на релевантните теми за понатамошно истражување.

Пример од случајот во Сирија

За илустративни цели, да речеме дека барателот признал поврзаност со ал-Нусра Фронтот. Еве неколку примери за теми што би можеле да се испитаат преку ИЗП.

- Кои се целите на ал-Нусра Фронтот?
- Кои се нивните методи на регрутирање?
- Какви методи користат ал-Нусра Фронтот кога војуваат или кога ангажираат цивилно население?
- Која е целта на ал-Нусра Фронтот? Дали им се цел цивили? Со кои методи и до кој степен?
- Дали може групата и/или командантите на групата да се поврзат со конкретни кривични дела или дејствија? Кога и каде се случиле тие дејствија?
- Дали ал-Нусра Фронтот е познат и под други називи?

Природата на организацијата и одговорноста за командната структура во самата група е важен аспект што треба да испита во случаите за исклучување. За да се утврди дали барателот можеби сноси индивидуална одговорност за дејствија што подлежат на исклучување, или за да сфати дали тој можеби бил принуден или му било наредено да се однесуваат на одреден начин, истражувањето на ИЗП може да се насочи кон информации на оваа тема. ИЗП може да бидат од помош со тоа што обезбедуваат информации за контекстот на одредена група, што може да помогне да се процени нивото на индивидуална одговорност на барателот (знаење, намера и дејствија), како и можната веројатност на одбрана (принуда или самоодбрана). Тоа вклучува спроведување на истражување на ИЗП за контекстот на определена група, како луѓето се приклучуваат на групата, ја поддржуваат или учествуваат во активности или ја напуштаат групата која што била инволвирана во дејствија што подлежат на исклучување. Неколку примери на релевантни прашања за истражување во врска со индивидуалната одговорност што би можеле да се формулираат на оваа тема се опишани подолу.

Пример од случајот во Сирија

- Каква е територијалната командна структура на ал-Нусра Фронтот? На пример, дали секое соседство/село/округ/провинција итн. има свој огранок и структура?
- Дали има централна хиерархија што дава наредби или пак тоа го прават локални команданти кои ги водат работите на свој начин?
- Каква е хиерархиската структура на организацијата?
- Кои се одговорностите на индивидуите на секој ранг во организацијата?
- Дали групата им дава наредби на подредените членови за извршување конкретни кривични дела или операции?
- Кој ги издава наредбите и како се издаваат (на пр. текстуално, лично, на писмено, итн.)?

Конкретно за командната одговорност, ќе треба да прибегнете до информации за улогата и позицијата на барателот во рамките на групата, вклучително и дали тој бил на позиција на командант. Неколку примери на релевантни прашања за истражување во врска со индивидуалната одговорност што би можеле да се формулираат на оваа тема се опишани подолу.

Пример од случајот во Сирија

- Какви кривични дела извршиле членовите на групата.
- Кој всушност ги извршил кривичните дела (дали им било наредено да ги сторат или не)?
- Кои мерки биле преземени за да се спречи извршување на кривични дела, ако воопшто биле преземени и/или за да се обезбеди такви кривични дела да не се повторат во иднина?

Командна одговорност секако е само една од темите што се релевантни за да се процени **индивидуалната одговорност**. Покрај тоа, ИЗП никогаш не може да послужи како единствен доказ за индивидуална одговорност. За повеќе информации, погледнете го Практичниот водич за исклучување на EASO ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁹⁾ EASO, *Практичен водич: исклучување*, јануари 2017 година.

5. Истражување ИЗП и извори на ИЗП

5.1. Различни видови извори на ИЗП

Повеќето информации што ги користите за проценка на искази на барател и неговата потреба од меѓународна заштита може да се најдат од различни видови извори, како што се книги, интернет извори и усни извори. Некои изворите ги класифицираат според авторот или пак прават разлика меѓу општи и специјализирани извори на ИЗП.

5.1.1. Бази на податоци и портали за ИЗП

Базите на податоци и порталите не се сами по себе извори, туку обезбедуваат пристап до извор и овозможуваат повлекување информации. Базите на податоци/порталите за ИЗП обезбедуваат информации кои се многу релевантни за проценување барања за меѓународна заштита заради нивниот обем и фокус. Базите на податоци обично содржат информации од неколку различни извори за различни земји и теми. Меѓутоа, ниту една база на податоци не може да биде целосна, па затоа не треба да се потпирате само на една база на податоци. Истовремено, важно е да се запомни дека информациите што ќе ги пронајдете таму не се претходно избрани. Порталите за ИЗП ги применуваат критериумите за квалитет за предизбор на извори што ги обезбедуваат на нивните платформи, коишто може да се разликуваат според вклучените извори, критериумите за квалитет, доменот на темите и јазикот.

Национални бази на податоци за ИЗП. Многу органи за признавање на правото на азил одржуваат нивни сопствени бази на податоци за ИЗП, кои се внатрешно или надворешно достапни. Извештаите за ИЗП изготвени од различни европски единици за ИЗП може исто така да се најдат на [Порталот на EASO за ИЗП](#).

Примери на бази на податоци и портали за ИЗП

Портал за ИЗП на EASO. Тој содржи извештаи и одговори на прашања објавени од EASO и одделите за ИЗП на државите на ЕУ+. Достапно на: <https://coi.easo.europa.eu>.

Ecoi.net. База на податоци за ИЗП на АККОРД (Сектор за ИЗП на Австрискиот црвен крст). Интерфејсот е достапен на англиски и германски јазик, додека повеќето информации се достапни на англиски јазик. Тоа е една од најголемите достапни бази на податоци за ИЗП и содржи информации од најразлични извори и најразлични јазици. Достапно на: www.ecoi.net.

Refworld: База на податоци која ја одржува УХНЦР, а содржи ИЗП објавени до декември 2018 година. Во јануари 2019 година, УХНЦР иницираше партнерство со АККОРД и го одобри ecoi.net како главна база на податоци за ИЗП. Новиот фокус на Refworld е ставен на политика, судска пракса од национални, регионални и меѓународни судови и трибунали, како и национално законодавство. Достапно на: www.refworld.org.

ReliefWeb: База на податоци која ја одржува Канцеларијата за координација на хуманитарни работи при ООН. За разлика од претходно наведените бази на податоци, ReliefWeb не е примарно наменета да служи како база на податоци за ИЗП. Нејзината главна намена е да ги поддржи чинителите кои се вклучени во обезбедување хуманитарна помош, но често пати се ажурира со извештаи од органи, на пример, агенции на ОН, коишто може да бидат од корист при истражување ИЗП. Таа исто така содржи мапи и други корисни информативни графички прикази. Достапно на: <https://reliefweb.int>.

Не заборавајте дека секој извор има свој мандат и/или мисија и не постои општа хиерархија на извори. Корисноста и авторитетот на секој извор зависи од прашањето што треба да го одговорите — секој извор треба да се оцени според сопствените заслуги, а заклучоците за тоа колку еден извор е сигурен треба да се донесат само откако ќе се спроведе темелно оценување на изворот.

Во зависност од Вашето истражувачко прашање, некои видови извори обично се посоодветни од други. Тие исто така имаат некои својствени позитивни и негативни страни.

5.1.2. Општи извори за ИЗП наспроти специјализирани извори на ИЗП

Општите извори на ИЗП обезбедуваат општи информации за земјите на потекло и може да резултираат со општ приказ на состојбата во земјата. Меѓутоа, ако Ви е потребно подлабоко познавање на одредена тема, можеби ќе треба да консултирате специјализирани извори бидејќи тие може да имаат регионален или национален фокус или пак тематски фокус. Примери за специјализирани извори коишто имаат тематски мандат се: Меѓународната асоцијација на лезбејки, хомосексуалци, бисексуалци, трансродови и меѓуполови лица, меѓународна НВО со фокус на ЛГБТИ прашања; и Центарот за мониторинг на внатрешно раселување, меѓународна НВО со фокус на состојбата на внатрешно раселените лица.

ОН има неколку специјализирани агенции кои обезбедуваат извештаи на различни теми. На пример, Канцеларијата за координација на хуманитарни работи при ООН и Канцеларијата на Високиот комесаријат за човекови права при ООН чиј фокус е ставен на хуманитарните аспекти и човековите права, соодветно. Примери на специјализирани извори со регионален мандат се Интер-американската комисија за човекови права (ИАЦХР), со фокус на Северна и Јужна Америка и Авганистанската мрежа на аналитичари, истражувачка организација со фокус на Авганистан. Во случајот на ИАЦХР, таа исто така има и тематски мандат, со фокус на човековите права. Ова не е невообичаено, на пример, голем број агенции на ООН имаат регионални подружници со специфичен регионален мандат и нивни сопствени веб страници. ООН исто така има специјални мисии во некои земји. Овие мисии често продуцираат голем број информации специфични за одредени земји. Примери на земји во коишто моментално постојат мисии на ОН се Авганистан и Сомалија. Тие известуваат за најразлични прашања поврзани со човековите права.

Видовите извори што најчесто се користат може да се класифицираат на следниот начин

• Меѓународни и меѓувладини организации (МВО)

Овие организации, како што се УНХЦР, Советот за безбедност на ООН, Европски и ЕУ институции, како што се Советот на Европа, Европскиот парламент, EASO, Африканската Унија и Економската заедница на Западноафриканските држави, објавуваат периодични извештаи, документи со ставови за одредени специфични ситуации, наоди од специјални известувачи или експерти за човекови права, извештаи од набљудувачи на избори и документи со ставови за голем број земји на потекло, историски информации и многу други податоци за голем број земји на потекло.

Овие извори ја имаат предноста на меѓународен или регионален мандат што создава основа за експертиза и им обезбедува пристап до информации за одредени практики во врска со човековите права. Сепак, некои од нив може веднаш да бидат спречени да спроведуваат истраги од права рака, или може да не им биде дозволено воопшто да влезат во одредена земја или регион. Честопати, таквите органи прибираат информации на доверлива основа. Треба да бидете свесни дали одреден документ е изготвен од политички орган (составен од владини претставници) или од орган за мониторинг (составен од експерти и независни членови), бидејќи тоа може да влијае врз точноста и веродостојноста на информациите. Меѓувладините организации обично се добри извори при истражување прашања поврзани со човековите права и слични прашања.

Примери на МВО ⁽⁵⁰⁾

Совет на Европа. Достапно на: <http://www.coe.org>.

Особено извештаите на Комесаријатот за човекови права, достапни на <https://www.coe.int/en/web/commissioner>; извештаите на Европскиот комитет за спречување на измачување (тортура) и нечовечно или понижувачко постапување или казнување, достапни на <http://www.coe.int/en/web/cpt/home>; и извештаите на Акција против трговија со луѓе <http://www.coe.int/en/web/anti-human-trafficking>.

EASO. Извештаи за ИЗП за најразлични земји на потекло. Достапно на: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports>.

Совет за човекови права. На пример, годишни извештаи и резолуции. Достапно на: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/Documents.aspx>

Мировни операции на Обединетите нации. Информации за мировни мисии на ООН. Достапно на: <http://www.unmissions.org>

Канцеларија за координација на хуманитарни работи при Обединетите нации, аналитички политички документи за хуманитарни податоци и трендови, како и тематски публикации, коишто обезбедуваат информации за важни хуманитарни прашања, на пр. заштита на цивили и пристап до хуманитарна помош. Достапно на: <http://www.unocha.org>

Канцеларија на Високиот комесаријат за човекови права: публикации на различни теми во врска со човековите права. Достапно на: <http://www.ohchr.org/EN/pages/home.aspx>

Совет за безбедност при ООН: содржи извештаи на Генералниот секретар, годишни извештаи, извештаи за Мисии на Советот за безбедност, итн. Достапно на <http://www.un.org/en/sc/documents>

Весник на ООН, документи од Генералното собрание, Советот за безбедност, Советот за човекови права, Економскиот и социјален совет, итн. Достапно на: <https://www.un.org/en/sections/general/documnts/index.html>

Уницеф: извор на информации за состојбата на децата во светот, објавува статистички податоци и публикации на различни теми. Достапно на: <http://www.unicef.org/>

Програма за развој на Обединетите нации: објавува годишни извештаи. Достапно на: <http://www.undp.org>

Тело на Обединетите нации за родова еднаквост и еманципација на жените: обезбедува дигитална библиотека со публикации на теми во врска со родова еднаквост и еманципација на жените, како и годишни извештаи за мониторинг и напредок. Достапно на: <http://www.unwomen.org/en>

Висок комесаријат за бегалци при Обединетите нации: објавува статистички податоци и вести за бегалци, принудно раселување, лица без државјанство и други сродни теми. Достапно на: <http://www.unhcr.org>

Агенција на Обединетите нации за помош на палестинските бегалци на Блискиот Исток: агенција за помош и хуман развој, објавува извештаи на различни теми поврзани со Палестина. Достапно на <http://www.unrwa.org>

⁽⁵⁰⁾ EASO, *Судски практичен водич за информации за земјата на потекло*, 2018, стр. 38.

Генерален секретар на Обединетите нации: вклучува бази на податоци со документи и публикации, извештаи, вклучително и извештаи за состојбата во земјите на потекло, писма и вербални ноти, спогодби и договори, нацрт резолуции и одлуки. Достапно на: <http://www.un.org/sg>

• Владини и државни извори

Разни државни институции објавуваат различни видови материјали за ИЗП за состојбата во голем број различни земји на потекло. Некои од овие институции објавуваат материјал што претставува комбинација од политики и ИЗП. Некои институции исто така обезбедуваат одговори на прашања и извештаи од мисии за пронаоѓање факти.

Ако сакате да пристапите до владин извор, треба да знаете дали е засегната владата на земјата или дали станува збор за странска влада. Земете го предвид досието (евиденцијата) за човекови права на таа влада, односот меѓу засегнатите држави и други политички факти, што може да влијаат врз квалитетот и веродостојноста на информациите. Состојбата на земјата на потекло може да биде добар извор на теми, како што се националните закони или издавањето документи за идентитет, но може да има пристрасност за прашања поврзани со човековите права.

Примери на владини и државни извори ⁽⁵¹⁾

Држави на ЕУ+ (до материјали за ИЗП може да се пристапи од [Порталот на EASO за ИЗП](#))

- Данска: Оддел за информации за земјата на потекло при Службата за имиграција.
- Франција: Оддел за информации, документација и истражување на Француската служба за бегалци и лица без државјанство и Центарот за истражување и документација на Националниот суд за азил.
- Германија: Систем за информации за земјата на потекло (ИЗП) на Германската федерална служба за миграција и бегалци - MILO.
- Холандија: the Ambtsberichten.
- Норвешка: Норвешки центар за информации за земјата на потекло - Landinfo.
- Шведска: Шведска агенција за миграција.

Други (до материјали за ИЗП може да се пристапи од [ecoi.net](#))

- Канада: Одбор за имиграција и бегалци на Канада.
- Обединето Кралство: Министерство за внатрешни работи - Државна полиција и информативни белешки.
- Соединети Американски Држави: Стејт департмент (Министерство за надворешни работи).

⁽⁵¹⁾ EASO, *Судски практичен водич за информации за земјата на потекло*, 2018 г., стр. 38.

• Невладини извори

Некои НВО што работат на меѓународно ниво, објавуваат извештаи и документи за одредени конкретни ситуации за голем број земји на потекло (на пр. Amnesty International, Human Rights Watch). Други НВО работат на национално или локално ниво и објавуваат извештаи за конкретни ситуации во нивната земја (на пр. Советот за човекови права на Етиопија, Girls Power иницијативата во Бенин Сити). Некои други НВО (како што е Швајцарскиот совет за бегалци) обезбедуваат јавно достапни одговори на прашања и извештаи за мисии за утврдување факти.

Веродостојноста и точноста на извештаите на НВО целосно ќе зависат од нивната методологија за прибирање податоци, како што е случај со големите НВО за човекови права кои се залагаат за почитување на човековите права на пошироко ниво. НВО кои застапуваат интереси на определена група - етничка, религиозна или родова - понекогаш може да бидат потешки за проценка и може да содржат информации кои се карактеризираат со нивниот конкретен фокус или мандат. Тие може да бидат помалку веродостојни од НВО кои известуваат на пошироко ниво и во поголем обем за различни прашања и региони во врска со човековите права, така што ваквите извори треба внимателно да се проценат. Иако некогаш може да биде тешко да се процени веродостојноста, овој вид извор некогаш е високо специјализиран на теми што можеби не се добро покриени од други извори.

Примери на невладини извори

Атлас на тортура. Проект на Институтот за човекови права Лудвиг Болцман, овој веб-сајт дава преглед на состојбата со измачување (тортура) и лошо постапување во целиот свет. Достапно на: <https://www.atlas-of-torture.org/>

Amnesty International. Обезбедува документи за определени земји. Достапно на: <https://www.amnesty.org/en/>

Bertelsmann Stiftung Transformation Index. Bertelsmann Stiftung индекс на трансформација: обезбедува извештаи за развојот на демократијата, економијата и политиката во земјите во развој и трансформација. Достапно на: <https://www.bti-project.org/en/home/>

Freedom House. Обезбедува периодични извештаи за политичките права и слободи, за нациите во транзит и за други посебни теми. Достапно на: <https://freedomhouse.org/reports>

Human Rights Watch. Обезбедува извештаи за различни теми. Достапно на: <http://www.hrw.org/publications>

Центар за мониторинг на внатрешно раселување. Се фокусира на внатрешното раселување и обезбедува профили за земјите, глобални извештаи и база на податоци на темата. Достапно на: <http://www.internal-displacement.org/>

Меѓународна кризна група. Изготвува детални анализи и совети за политики во врска со конфликти и потенцијални конфликтни ситуации низ светот. Достапно на: <https://www.crisisgroup.org/latest-updates/reports-and-briefings>

Меѓународна федерација за човекови права. Ја сочинуваат 184 организации од 112 земји. Објавува прекршувања на човековите права. Достапно на: <http://www.fidh.org/en/>

Меѓународна асоцијација на лезбејки, хомосексуалци, бисексуалци, трансродови и меѓуполови лица. Обезбедува информации за законската и општествената состојба на ЛГБТИ лицата во голем број земји. Достапно на: <https://ilga.org/>

Репортери без граници. Ова е независна НВО со консултативен статус во Обединетите нации, Унеско, Советот на Европа и Меѓународната организација на Франкофонијата. Тие издаваат соопштенија за печат/медиумите и известуваат за состојбата со слободата на информации во целиот свет и како таа се прекршува. Достапно на: <https://rsf.org/en>

Швајцарски совет за бегалци. Оваа швајцарска НВО објавува тематски извештаи за ИЗП, главно на германски и француски јазик. Достапно на: <https://www.refugeecouncil.ch/countries-of-origin.html>

Светска организација против измачување (тортура). Објавува извештаи фокусирајќи се на состојбата на бранителите на човековите права и, заедно со Меѓународната федерација за човекови права, објавува годишен извештај на Опсерваторијата за заштита на бранителите на човековите права. Достапно на: <https://www.omct.org/>

• Извори од медиуми

Изворите од медиумите може да се дел од најважните извори за секојдневно ажурирање за состојбите во земјите на потекло, за конкретни настани и временски рамки. Меѓународните и националните извори од медиумите (на пр. меѓународни медиумски компании какви што се BBC, Reuters, Agence France Press, Al Jazeera) често пати објавуваат дневни вести со информации за земјите на потекло. Изворите од медиумите може да бидат корисни при спроведување истражување за многу специфични или локализирани настани или за да се добие хронолошки преглед на настаните.

Повеќето извори од меѓународни медиуми обично ги почитуваат ригорозните методолошки и професионални уреднички насоки за известување. Меѓутоа, тие не секогаш обезбедуваат детали на локално ниво.

Изворите од локални медиуми имаат повеќе информации за локални настани, но нивната веродостојност може да биде потешка за проценување и може да немаат ригорозни методологии, па затоа треба внимателно да се проценуваат. Имајте исто така предвид дека изворите од медиумите, понекогаш се во сопственост на државата (на пр. Џинхуа - Xinhua, ТАСС - TASS) или имаат очигледни или прикриени врски со политички партии или чинители кои се инволвирани во конфликт, па затоа секогаш треба темелно да се проценуваат. Некогаш, чинителите кои се инволвирани во конфликтот може исто така да ја контролираат нивната сопствена новинска агенција (Глас на Џихад на Талибан - Voice of Jihad of the Taliban, ИСИС, итн.). Тие треба да се читаат особено внимателно и секогаш да се споредуваат со известувања од други извори.

Примери на извори од медиуми

За линкови до локални медиуми, погледнете ги профилите по земја обезбедени од BBC, со наведени медиумски куќи и линкови каде што е можно.

• Законодавни и административни тела (во земјите на потекло)

Тука спаѓаат парламенти или министерства во земјите на потекло. Тие продуцираат и објавуваат текстови од национални закони и регулативи, како што се кривичен законик или закони за националност, што може да бидат од корист при спроведување истражување на ИЗП.

• Тинк-тенкови и академски извори

Ова се извори поврзани со тинк-тенкови, универзитети или колеџи. Тие продуцираат аналитички и истражувачки извештаи кои се однесуваат на нивни специфични полиња од интерес и експертиза. Меѓутоа, пристапот до некои публикации може да биде ограничен.

Се препорачува темелно разгледување и претпазливост при користење академски статии „со отворен пристап“ кои се достапни на интернет, бидејќи методологијата што се користи не е секогаш со висок квалитет. Секогаш проценувајте го индивидуалното реноме на авторот и применетите методологии.

Примери на академски извори

Chatham House. Политички институт, исто така познат како Кралски институт за меѓународни односи, анализира водечки меѓународни прашања и тековни работи, како и предизвици и можности на глобално и регионално ниво, како и на ниво на поединечни земји. Достапно на: <https://www.chathamhouse.org/>

Меѓународна кризна група. Тинк-тенк кој спроведува истражување и анализа на глобални кризи. Достапно на: <https://www.crisisgroup.org/>

Лондонска школа по економија. Универзитет за општествени науки, спроведува истражување на различни теми. Достапно на: <http://www.lse.ac.uk/>

• Социјални медиуми

Социјалните медиуми обично се веб-платформи за содржина генерирана од корисници. Тие само обезбедуваат пристап до публикации, статии, коментари или визуелни материјали продуцирани од различни лица и институции. Примери на социјални медиуми вклучуваат веб-сајтови на социјални мрежи (Facebook, LinkedIn); веб-блогови, микро-блогови (Twitter); вики-сајтови (Wikipedia); веб-сајтови за споделување датотеки (YouTube, Flickr); услуги засновани на локација (на пр. Panoramio, Wikimapia); итн. Социјалните медиуми овозможуваат сè поголем број луѓе брзо и лесно да документираат настани и моментално да ги пренесат овие информации низ цел свет. Социјалните медиуми може да бидат од помош при пребарување на најновите случувања во земја на потекло во која се случуваат превирања, ограничување на слободата на изразување и при следење на случувањата на одредена тема.

Содржината која е достапна на профилите (сметките) на социјалните медиуми најчесто не подлежи на истата истражувачка веродостојност и уреднички процес како за етаблираните медиуми и други извори. Затоа, постои поголем ризик за неточна содржина, која може да е пристрасна, намерна погрешна информација или двосмислена. Покрај тоа, нивната содржина често пати е генерирана од корисници, па поради брзината на комуникација или содржината, особено мора да се води сметка за да се направи правилна проценка на секој извор од социјалните медиуми, како што е опишано во [Дел 1.5. Важноста на проценката на изворот](#). Идентификацијата на изворот што известува преку профили на социјалните медиуми изискува посебно внимание. Затоа е многу важно да се изврши вкрстена проверка на информациите пронајдени преку профили на социјалните медиуми.

• Извори кои не се засноваат на информатички технологии (ИТ)

Изворите кои не се засноваат на ИТ, како што се книгите во печатена форма, списанијата и мапите, исто така, претставуваат многу значајни извори на информации. Документи од интервјуа, конференции и семинари се исто така важен извор на информации.

5.2. Практични совети за основно истражување на ИЗП од надлежни службеници

Досега, Вие би требало да сте запознаени со идентификувањето на релевантни теми на ИЗП и формулирање прашања за истражување. Вие исто така се запознаете и со проценка на изворот и стандардите за квалитет. И покрај тоа што тие се суштинските аспекти на спроведувањето истражување на ИЗП, треба исто така да земете предвид неколку практични совети. Обично, првиот чекор е истражување информации користејќи бази на податоци за ИЗП, портали и пребарувачи ⁽⁵²⁾.

При пребарување бази на податоци, важно е да се запознаете со особеностите на таа база на податоци. Еден од најважните аспекти што треба да го имате предвид е содржината на базата на податоци. Кои критериуми се применуваат при избирање извештаи или документи за објавување? Од кои извори обично се обезбедува содржина? Веб-сајтовите со бази на податоци обично имаат дел „За (About)“ каде што е се наведени ваквите корисни информации.

При пребарување информации, важно е мудро да ги изберете термините за пребарување. Размислете за синоними и поврзани термини со терминот што пребарувате. Тоа може да ви обезбеди повеќе резултати. Не заборавајте дека зборовите кои се сметаат за бесчувствителни или несоодветни во Вашата земја, може да не се третираат како такви во други земји или средини.

Ако барате информации, на пример за *принудни бракови*, можете исто така да пребарувате со терминот *присилни бракови* (синоним), *договорени бракови* (сроден термин) или рана бременост (поврзана тема). Друг совет е употребата на глаголска форма на терминот што го пребарувате, во овој случај *принудно мажени/женети* ⁽⁵³⁾. Во повеќето случаи, овие методи ќе обезбедат повеќе резултати од ситуации во кои го ограничувате пребарувањето само на првиот термин што ќе Ви падне на ум.

Понекогаш, ќе користите термини за пребарување на друг јазик или на англиски јазик, на пример, на јазик што се зборува во земјата на потекло за која вршите истражување. Ова понекогаш може да биде сложено, особено со јазици кои користат азбука различна од латинското писмо. Не е невообичаено зборовите да се транскрибираат на различен начин. Земете ја, на пример, групата на *Јазиди*. Во некои други варијанти на пишување на групата се среќаваат *Језиди* и *Изади*. Понекогаш, терминот е познат и на локалниот јазик и преведен на англиски (или други јазици). Ова е вообичаено при пребарување групи или организации. Земете ја како пример колумбиската паравоена организација *Las Águilas Negras*, на пример.. Понекогаш ја преведуваат како *Црните орли* (*Black Eagles*). Пребарувањето на овие два термина може да Ви обезбеди подобри резултати од пребарувањето.

Корисна алатка при пребарување користејќи, на пример, синоними или алтернативни начини на пишување, е употребата на *оператори за пребарување*. Има неколку различни оператори за пребарување и различни бази на податоци и пребарувачи користат различни оператори (уште една добра причина за да го погледнете делот „За“ на веб страницата на базата на податоци). Некои од најчестите **оператори за пребарување** се наведени подолу.

⁽⁵²⁾ За повеќе детали погледнете го Дел 5.1. Различни видови извори на ИЗП.

⁽⁵³⁾ АККОРД, *Прирачник за обука за истражување на информации за земја на потекло*, издание 2013 г., стр. 115.

<p>Оператор И (AND)</p> <p>Операторот И се користи за комбинирање два или три збора. Ако напишете И меѓу два збора, резултатот од пребарувањето ќе Ви ги прикаже сите документи што ги содржат двата збора (а не само документи што содржат само еден од зборовите). Пример: Пребарување на <i>Јазиди И Синјар</i> ќе Ви даде резултати и за <i>Јазиди</i> и за <i>Синјар</i> ако се обата термина спомнати.</p>
<p>Оператор ИЛИ (OR)</p> <p>Операторот ИЛИ ќе ви ги прикаже документите што содржат еден или повеќе зборови комбинирани од операторот. Пример: Пребарување на <i>Јазиди ИЛИ Синјар</i> ќе Ви даде резултати кога се споменати еден или двата збора <i>Јазиди</i> и <i>Синјар</i>.</p>
<p>Оператор НЕ (NOT)</p> <p>Операторот НЕ се користи за исклучување зборови. Пример: Пребарување за <i>Конго НЕ Бразавил</i> ќе Ви даде резултати кога се споменува зборот <i>Конго</i>, но ги исклучува сите резултати кога се споменуваат <i>Конго</i> и <i>Бразавил</i>.</p>
<p>Пребарување фрази</p> <p>Може да пребарувате фраза, сопствено име или група од зборови според специфичен редослед со тоа што ќе ги напишете во наводници. Прашање со термини во наводници пронаоѓа страници коишто ја содржат целосно истата цитирана фраза. Пример: Пребарување „<i>човекови права</i>“ пронаоѓа документи коишто ја содржат фразата <i>човекови права</i>, додека <i>човекови права</i> без наводници би пронашла документи коишто го содржат зборот <i>човек</i> и зборот <i>права</i> без при тоа да ги поврзе заедно во фраза.</p>
<p>Џокер-симболи и скратување</p> <p>Џокерите се симболи што може да се користат за замена на еден или повеќе знаци во еден збор, или еден или повеќе зборови во една фраза. Џокерите може да се користат за зборови со различни начини на пишување, особено за имиња напишани од јазици во коишто не се користи латиница. Еден од најчесто користените џокери е ѕвездичката (*). Некои пребарувачи користат прашалник (?) за замена на еден знак во збор. Пример: Пребарување за <i>ЛГБТ*</i> ќе Ви даде резултати каде што се спомнуваат термини како <i>ЛГБТ</i>, <i>ЛГБТКју</i>, <i>ЛГБТКјуИ</i> и <i>ЛГБТКју+</i>. Пребарување за <i>Ј?зиди</i> ќе Ви даде резултати каде што се споменуваат, на пример, термините <i>Јазиди</i> и <i>Језиди</i>.</p>
<p>Приближно пребарување</p> <p>Приближното пребарување Ви помага да најдете зборови коишто се пишуваат слично со терминот што го пребарувате. Оваа карактеристика е корисна ако не знаете како точно се пишува зборот, или ако има премногу варијации во пишувањето за да користите џокер-симболи. Вообичаен знак за оваа функција е ~. Пример: Пребарувањето на <i>Јазиди~</i> би можело да Ви даде резултати со документи коишто го содржат зборот напишан на други начини, како на пример <i>Језиди</i>. Покрај исклучувањето на самогласките, приближното пребарување исто така се однесува и на дуплирање согласки (Мохаммет или Махаммед).</p>

Овие оператори на пребарување и функции може да се комбинираат на најразлични начини. На пример, ако пребарувате активност на ИСИС во областа на Синјар/Мосул, би можеле да го напишете следното во образецот за пребарување: *(Синјар ИЛИ Мосул) И (ИСИС ИЛИ ИСИЛ ИЛИ „Исламска држава“ ИЛИ ДАЕШ)*.

Имајте предвид дека овие функции може да бидат различни кај различни бази на податоци. Некои знаци може да бидат различни. Операторот НЕ, на пример, понекогаш може да се замени со знакот минус (-).

Употребата на оператори за пребарување е одличен начин за проширување или стеснување на Вашето пребарување, во зависност од Вашите потреби од информации. За подетални информации за стратегии на истражување, погледнете во *Истражување на информации за земјата на потекло: Прирачник за обука на АККОРД* ⁽⁵⁴⁾, или разгледајте ги упатствата за пребарување во соодветните бази на податоци.

⁽⁵⁴⁾ АККОРД, *Прирачник за обука за истражување на информации за земја на потекло*, издание 2013 година.

Анекс 1: Контролен список

Контролен список	
Подготовка за личното сослушување	
☐	Дали ги консултирав ИЗП за подготовка на сослушувањето? Дали ги консултирав ИЗП за да добијам генерален преглед/ажурирани информации за тековната безбедносна состојба, состојбата со човековите права и политичката состојба во земјата на потекло?
☐	Дали ги консултирав ИЗП за да ги утврдам елементите што треба да се појаснат?
Спроведување на сослушувањето	
☐	Ако пред или за време на сослушувањето открив ИЗП коишто се контрадикторни или ги доведуваат во прашање исказите на барателот, дали му дадов на барателот можност да ги објасни овие наоди за време на сослушувањето?
☐	Ако беше соодветно, дали ги консултирав ИЗП за време на сослушувањето за да ги проверам фактите или за да добијам дополнителни информации?
☐	Ако се сомневав во врска со националноста или земјата на потекло на барателот, дали ги искористив ИЗП за да ги проценам исказите на барателот во таа смисла?
Проценување на барањето за меѓународна заштита	
☐	Дали се погрижив да искористам релевантни и временски-релевантни ИЗП за да го проценам кредибилитетот на материјалните факти?
☐	Дали се погрижив да искористам релевантни и тековни ИЗП за проценка на ризикот?
☐	Дали се погрижив да искористам релевантни и тековни ИЗП за проценка на достапноста на алтернатива за внатрешна заштита (ако е применливо)?
☐	Дали користев релевантни ИЗП за проценка на исклучување (ако е применливо)?
☐	Според моите заклучоци, дали се погрижив јасно да ја искажам врската меѓу ИЗП и мојот аргумент?
☐	Дали правилно упатив на секој дел од ИЗП во моите заклучоци?
☐	Дали се погрижив да искористам ИЗП, кога беше возможно, од најмалку три извори ?
☐	Дали ги проверив објективноста и веродостојноста на изворот пред да го избирам овој извор?
☐	Дали се погрижив да искористам балансирана комбинација на извори ?
☐	Кога не би можел да најдам ИЗП, а ако мојата канцеларија нема Одделение за ИЗП, дали ги контактирав моите колеги за ИЗП за да побарам помош од нив?
☐	Во случај на недоволно релевантни ИЗП, дали правилно го проценив ова според мојот заклучок ?
Практични совети за пребарување ИЗП	
☐	Дали ги консултирав најмногу користените бази на податоци/портали за ИЗП?
☐	Дали користев алтернативни начини на пишување, синоними и поврзани термини при пребарување информации?

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct information centres. You can find the address of the centre nearest you at: <http://europa.eu/contact>

On the phone or by email

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696 or
- by email via: <http://europa.eu/contact>

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website at: <http://europa.eu>

EU publications

You can download or order free and priced EU publications from EU Bookshop at: <http://publications.europa.eu/eubookshop>. Multiple copies of free publications may be obtained by contacting Europe Direct or your local information centre (see <http://europa.eu/contact>).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1952 in all the official language versions, go to EUR-Lex at: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data from the EU

The EU Open Data Portal (<http://data.europa.eu/euodp>) provides access to datasets from the EU. Data can be downloaded and reused for free, both for commercial and non-commercial purposes.

Publications Office
of the European Union